

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Tábor

Diplomová práce

**Bezpečnostní správa a krizový management
České republiky**

Bc. Miloš Zvelebil

© 2024 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Miloš Zvelebil

Veřejná správa a regionální rozvoj – c.v. Tábor

Název práce

Bezpečnostní správa a krizový management České republiky

Název anglicky

Security Governance and Crisis Management in the Czech Republic.

Cíle práce

Cílem diplomové práce je vymezit orgány bezpečnostní správy a krizového managementu České republiky, včetně vymezení jejich složek, pravomocí a kompetencí na úrovni jednotlivých orgánů.

Dílním cílem práce je posoudit finanční aspekty činnosti těchto bezpečnostních a krizových orgánů a jejich financování ze státního rozpočtu.

Metodika

Teoretická část práce bude zpracována formou literární rešerše odborné literatury a právní rešerše souvisejících právních předpisů s jejich následným výkladem.

Praktická část bude zpracována zejména formou analýzy zjištěných informací a následné syntézy, a to včetně finanční analýzy rozpočtů a dále statistickými metodami. Praktická část bude zpracována rovněž formou případové studie.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

Bezpečnost, bezpečnostní správa, bezpečnostní sbory, krizový management, krizové orgány, krize, hrozba, riziko

Doporučené zdroje informacíANTUŠÁK, E., 2009. *Krizový management: Hrozby, krize, příležitosti*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 395 s. 2009. ISBN 80-245-0951-2.BALABÁN, Miloš a Bohuslav PERNICA. *Bezpečnostní systém ČR: problémy a výzvy*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015, 310 stran. ISBN 978-80-246-3150-9.Husseini, F., Bartoň, M., Kokeš, M., Kopa, M. a kol. *Listina základních práv a svobod. Komentář*. Praha: Vydavatel C.H.Beck, 2020, ISBN 978-80-7400-812-2.KHOL, Radek. *Česká republika a Evropská bezpečnostní a obranná politika*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2001. ISBN 80-85864-99-1.MAREŠ, Miroslav; REKTOŘÍK, Jaroslav; ŠELEŠOVSKÝ, Jan. *Krizový management: případové bezpečnostní studie*. Praha: Ekopress, 2013. ISBN 978-80-86929-92-7.Smetana, M. *Cizinecká policie a evropské právo. Přehled vybraných předpisů evropského práva upravujících cizineckou policii*. Praha: Vydavatelství PA ČR v Praze, 2021, 85 s. ISBN 978-80-7251-509-7.ŠTEINBACH, Miroslav. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Praha: WoltersKluwer, 2019. Komentáře WoltersKluwer. 280 s. ISBN 978-80-7598-193-6.

Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Předběžný termín obhajoby

2023/24 LS – PEF

Vedoucí práce

Mgr. et Mgr. Martin Langpaul

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 26. 6. 2023

Ing. JUDr. Eva Daniela Cvík, Ph.D. et Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 3. 11. 2023

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 11. 03. 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Bezpečnostní správa České republiky“ jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. března 2023

Miloš Zvelebil

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Mgr. et Mgr. Martinovi Langpaulovi za odborné vedení a cenné rady při přípravě této diplomové práce. Jeho přístup mi byl velkou oporou. Dále bych chtěl vyjádřit své poděkování kpt. Ing. Mgr. Jiřímu Fröhlichovi, tiskovému mluvčímu Hasičského záchranného sboru České republiky, za poskytnuté informace o Hasičském záchranném sboru České republiky a za jeho vřelý přístup, který obohatil mou práci.

Bezpečnostní správa a krizový management České republiky

ABSTRAKT

Tato diplomová práce se zabývá bezpečnostní správou České republiky, jejími složkami, legislativou a dalšími sbory. Autor vymezuje vnitřní bezpečnost státu, kterou zabezpečuje jako hlavní výkonný subjekt ozbrojený bezpečnostní sbor Policie České republiky (PČR). Dále jsou rozebrány pravomoci, postavení a činnosti zpravodajských služeb, Vězeňské služby a justiční stráž ČR, Celní správy ČR, ale také Armády České republiky, která v určitých situacích vykonává činnost pod Policií ČR. Mimo jiné se práce v teoretické části zabývá krizovými orgány a popisuje jejich činnosti a postupy v určitých situacích.

Praktická část této práce se zaměřuje na analyzování aktuálních veřejných ukazatelů bezpečnostních a záchranných sborů v České republice, přičemž klade důraz na financování, vývoj rozpočtů a strategické rozhodnutí těchto institucí v posledních pěti letech. Detailní pohled na finanční toky, rozpočtové alokace a investice odhaluje, jak se jednotlivé složky vyrovnávají s výzvami a jaký dopad mají jejich akce na bezpečnostní sektor a společnost. Zvláště výrazné investice do kapitálových výdajů, jak ukazuje příklad Hasičského záchranného sboru ČR, naznačují snahu o modernizaci a zefektivnění, které však vyžadují udržitelné financování. Tato část studie zdůrazňuje význam transparentnosti, strategického finančního plánování a optimalizace výdajů pro zajištění kvalitních služeb bezpečnostních a záchranných složek. Navíc poukazuje na nutnost personální politiky, která zajistí dostatečný počet kvalifikovaného personálu, ale také zdůrazňuje potřebu komunikace a spolupráce s veřejností pro lepší reakci na společenské požadavky a výzvy.

Klíčová slova: bezpečnost, stát, občané, zákon, sbor, krize, hrozba, riziko, management, orgán, ohrožení

Security Governance and Crisis Management in the Czech Republic

ABSTRACT

This master's thesis focuses on the security administration of the Czech Republic, its components, legislation, and other corps. The author defines the internal security of the state, which is ensured by the main executive subject, the armed security corps of the Police of the Czech Republic. Furthermore, the powers, status, and activities of the intelligence agencies, Prison Service and Judicial Guard of the Czech Republic, Customs Administration, as well as the Army of the Czech Republic, which in certain situations operates under the Police of the Czech Republic, are discussed. Additionally, the theoretical part of the thesis deals with crisis authorities and describes their activities and procedures in certain situations.

The practical part of this work focuses on analyzing current public indicators of security and rescue services in the Czech Republic, emphasizing the funding, budget development, and strategic decisions of these institutions over the past five years. A detailed look at financial flows, budget allocations, and investments reveals how individual components cope with challenges and the impact of their actions on the security sector and society. Particularly significant investments in capital expenditures, as shown by the example of the Fire Rescue Service, indicate an effort to modernize and streamline, which, however, require sustainable financing. This section of the study highlights the importance of transparency, strategic financial planning, and expenditure optimization to ensure quality services from security and rescue services. Additionally, it points out the necessity of a personnel policy that ensures a sufficient number of qualified personnel and emphasizes the need for communication and collaboration with the public to better respond to societal demands and challenges.

Keywords: security, state, citizens, law, corps, crisis, threat, risk, management, authority, endangerment

OBSAH

1	ÚVOD.....	10
2	CÍL PRÁCE A METODIKA	11
3	TEORETICKÁ ČÁST PRÁCE	12
3.1	VYMEZENÍ BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ ČESKÉ REPUBLIKY	12
3.1.1	Hasičský záchranný sbor České republiky	12
3.1.2	Policie České republiky	14
3.1.3	Celní správa České republiky	16
3.1.4	Zpravodajské služby	18
3.1.5	Vězeňská služba a justiční stráž České republiky	23
3.1.6	Generální inspekce bezpečnostních sborů (GIBS)	24
3.1.7	Armáda České republiky (AČR).....	25
3.2	LEGISLATIVA TÝKAJÍCÍ SE BEZPEČNOSTI STÁTU	26
3.3	KRIZOVÝ MANAGEMENT	32
3.3.1	Krizové plánování.....	32
3.3.2	Krizové stavy	33
3.3.3	Krizová opatření	34
3.3.4	Orgány krizového řízení	35
3.4	RIZIKA A HROZBY	36
3.4.1	Asymetrické hrozby	37
3.4.2	Věcné hrozby	37
4	PRAKTICKÁ ČÁST PRÁCE.....	39
4.1	VEŘEJNÉ UKAZATELE SBORŮ V AKTUÁLNÍM KONTEXTU	39
4.1.1	Finanční tok HZS ČR	39
4.1.2	Příjmy a výdaje Policie ČR: Analýza dostupných dat	43
4.1.3	Celní správa České republiky	45

4.1.4	Výroční přehledy zpravodajských služeb	50
4.1.5	Rozpočtový přehled Vězeňské služby: 2018–2022	52
4.1.6	Výroční přehled Generální inspekce bezpečnostních sborů 2022	57
4.2	PŘÍDĚL FINANČÍ ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU.....	58
5	ZHODNOCENÍ A DOPORUČENÍ	61
6	ZÁVĚR	62
7	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	63
8	SEZNAM TABULEK; SEZNAM GRAFŮ; SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK..	68
8.1	SEZNAM TABULEK.....	68
8.2	SEZNAM GRAFŮ.....	68
8.3	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	68

1 ÚVOD

Vzhledem k tomu, že svět čelí neustálým a rychle se měnícím bezpečnostním hrozbám, roste význam a efektivita bezpečnostní správy a krizového řízení. Tato studie přináší komplexní analýzu bezpečnostní správy a krizového řízení v České republice se zaměřením na její strukturu, kompetence a financování. Vzhledem k rostoucímu významu tohoto sektoru při zajišťování veřejné bezpečnosti a stabilního společensko-politického prostředí je nezbytné pochopit, jak jsou tyto instituce koncipovány, jakým výzvám čelí a jak ovlivňují bezpečnost státu a jeho občanů.

Význam této studie spočívá v hlubším pochopení mechanismů a postupů, které Česká republika využívá k zajištění vnitřní bezpečnosti a reakci na krize. Studie poskytuje podrobný přehled o složkách bezpečnostní správy, jejich rolích, pravomocích a kapacitách nezbytných pro jejich efektivní fungování v rámci státní správy. Analyzuje také finanční aspekty činnosti bezpečnostních institucí a institucí pro řešení krizí, což je nezbytné pro pochopení problémů a omezení financování, kterým tyto instituce čelí.

Studie je založena na kombinaci teoretických a praktických metod, jako je přehled literatury, právní analýza, finanční analýza a případové studie, s cílem poskytnout komplexní obraz o současném stavu a fungování bezpečnostního a krizového řízení v České republice. Přínos studie spočívá nejen v akademických poznatcích, ale také v praktických doporučeních, která mohou přispět k racionalizaci těchto institucí a ke zvýšení jejich schopnosti reagovat na současné i budoucí bezpečnostní výzvy.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

Hlavním cílem této diplomové práce je definovat orgány bezpečnostní správy a krizového managementu v České republice, a to s důrazem na vymezení jejich jednotlivých složek, pravomocí a kompetencí. Práce se zaměří na podrobný přehled struktury a fungování těchto orgánů na různých úrovních správy.

Jako dílčí cíl se práce snaží posoudit finanční aspekty činnosti těchto bezpečnostních a krizových orgánů, zejména jejich financování ze státního rozpočtu, a identifikovat klíčové faktory, které ovlivňují jejich rozpočtové alokace a výdaje.

Pro teoretickou část práce bude použita metoda literární rešerše zaměřená na studium odborné literatury a právních textů relevantních pro téma bezpečnostní správy a krizového managementu. Tato část bude zahrnovat také analýzu a výklad souvisejících právních předpisů s cílem poskytnout komplexní přehled právního rámce a institucionální struktury.

Praktická část práce bude založena na analýze a syntéze shromážděných informací, včetně finanční analýzy rozpočtů příslušných orgánů. K analýze dat budou využity statistické metody s cílem objasnit vzorce a trendy ve financování a výdajích. Součástí praktické části bude i případová studie, která poslouží k ilustraci teoretických poznatků a k praktickému posouzení finančních aspektů vybraných orgánů.

Tato práce poskytne ucelený pohled na orgány bezpečnostní správy a krizového managementu v České republice a přispěje k hlubšímu porozumění jejich fungování, pravomocí a finančních aspektů. Výsledky a zjištění mohou být užitečné pro další výzkum v této oblasti, ale i pro zlepšení politických a finančních strategií těchto orgánů.

3 TEORETICKÁ ČÁST PRÁCE

3.1 VYMEZENÍ BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ ČESKÉ REPUBLIKY

Ústava České republiky č. 110/1998 Sb., aktualizovaná následnými novelami, ukládá státu odpovědnost za ochranu svrchovanosti a územní celistvosti země, za prosazování demokratických principů a za zajištění bezpečnosti života, zdraví a majetku obyvatelstva.

Podle tohoto zákona bezpečnost státu zajišťují ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory a týmy první pomoci. Státní orgány, orgány územní samosprávy, právnické a fyzické osoby jsou povinny při zajišťování bezpečnosti spolupracovat (Bezpečnostní informační služba, 2024).

3.1.1 Hasičský záchranný sbor České republiky

Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR) tvoří několik organizačních složek, které jsou součástí Ministerstva vnitra ČR. Hlavním řídicím orgánem je Generální ředitelství HZS ČR, které má pod sebou 14 hasičských záchranných sborů krajů. Kromě toho existují vzdělávací a technická zařízení, jako je Střední odborná škola požární ochrany, Vyšší odborná škola požární ochrany, Institut ochrany obyvatelstva (IOO) Lázně Bohdaneč, Technický ústav požární ochrany (TUPO) v Praze, Skladovací a opravárenské zařízení HZS ČR a Hasičský útvar ochrany Pražského hradu. Každý kraj má své jednotlivé krajské hasičské záchranné sbory s výjimkou Hasičského záchranného sboru Středočeského kraje, který sídlí v Kladně.

Generální ředitel HZS ČR stojí v čele celého Generálního ředitelství a řídí hasičské záchranné sbory krajů. Tyto sbory jsou organizačními složkami státu a účetními jednotkami, a jejich finanční záležitosti jsou součástí rozpočtové kapitoly ministerstva vnitra.

Co se týče chemických laboratoří, ty hrají důležitou roli při identifikaci a analytickém stanovení neznámých chemických látek, včetně bojových chemických látek. Vzorky pro analýzu jsou odebírány pracovníky těchto laboratoří, a výsledky analýz slouží k ochraně obyvatelstva a hasičských jednotek při mimořádných událostech s únikem nebezpečných chemikálií. Laboratoře jsou schopny provádět analýzy různých typů vzorků včetně pevných, kapalných a plyných matric.

Výsledky analýz jsou zaznamenány v písemných protokolech a poskytují důležité informace pro ochranu obyvatelstva a environmentální bezpečnost v případě havárií a krizových situací (LabRulez).

Náplň a role Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR

Generální ředitelství HZS ČR má za úkol vykonávat povinnosti přidělené ministerstvu vnitra, které je hlavním úřadem státní správy pro oblast požární ochrany, krizového řízení, civilního nouzového plánování, ochrany obyvatelstva a integrovaného záchranného systému. HZS ČR hraje klíčovou roli jako součást IZS a funguje v této organizační struktuře od 1. ledna 2001. Jeho hlavním posláním je chránit životy, zdraví a majetek občanů před požáry a poskytovat účinnou pomoc během mimořádných událostí.

Nové organizační uspořádání a základní úkoly HZS ČR byly definovány zákonem č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů. HZS ČR se skládá z několika složek, včetně Generálního ředitelství HZS ČR, které je součástí ministerstva vnitra, hasičských záchranných sborů krajů, Záchranného útvaru HZS ČR, Střední odborné školy požární ochrany a Vyšší odborné školy požární ochrany ve Frýdku-Místku.

Generální ředitelství HZS ČR má dohled nad hasičskými záchrannými sbory krajů, které jsou organizačními složkami státu, účetními jednotkami a správními úřady. Stejně tak má dohled nad Záchranným útvarem HZS ČR, který je organizační složkou státu a účetní jednotkou.

HZS ČR plní své úkoly v souladu se zvláštními právními předpisy, včetně zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, zákona č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky, zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení. Tyto úkoly jsou prováděny jak pracovníky HZS ČR ve služebním poměru, tak občanskými zaměstnanci HZS ČR v pracovním poměru (Hasičský záchranný sbor České republiky, 2009).

3.1.2 Policie České republiky

Přísaha Policie České republiky zní (2007): „*Slibuji na svou čest a svědomí, že při výkonu služby budu nestranný a budu důsledně dodržovat právní a služební předpisy, plnit rozkazy svých nadřízených a nikdy nezneužiji svého služebního postavení. Budu se vždy a všude chovat tak, abych svým jednáním neohrozil dobrou pověst bezpečnostního sboru. Služební povinnosti budu plnit řádně a svědomitě a nebudu váhat při ochraně zájmů České republiky nasadit i vlastní život.*“

Základní povinnosti policisty a zaměstnance

Při výkonu svých povinností jsou policisté a zaměstnanci Policie ČR povinni zachovávat zdvořilost a respektovat důstojnost jak ostatních osob, tak i sebe sama. V situacích, kdy je narušen vnitřní pořádek nebo bezpečnost, na jejichž odstranění se policejní úkony zaměřují, musí policisté a zaměstnanci v pracovní době, ale i mimo ni, v případě bezprostředního ohrožení, zasáhnout v mezích svých pravomocí. Jejich postup před zásahem, který zahrnuje použití síly nebo hrozbu silou, zahrnuje výzvu „Jménem zákona!“ za předpokladu, že to situace umožňuje.

Policisté a zaměstnanci jsou zavázáni postupovat tak, aby nezpůsobili neopodstatněnou újmu a aby jejich zásah do práv a svobod osob nepřekročil nezbytnou míru. Při akci je policista povinen prokázat svou příslušnost k Policii ČR služebním stejnokrojem, průkazem nebo odznakem s identifikačním číslem. V případě, že povaha úkonu neumožňuje takové prokázání, policista musí svoji příslušnost vyjádřit ústně (Policie České republiky, 2017).

Etický kodex Policie České republiky

Etický kodex Policie ČR zdůrazňuje zásady, které musí policisté při výkonu služby dodržovat. Mezi tyto zásady patří služba veřejnosti a dodržování lidských práv. Hlavními cíli policie jsou ochrana veřejné bezpečnosti a veřejného pořádku, zákonnosti, ochrana práv a svobod, předcházení a potírání trestné činnosti a budování důvěry veřejnosti. Mezi základní hodnoty policie patří profesionalita, nestrannost, odpovědnost, pečlivost a bezúhonnost.

Police se zavazuje prosazovat právo spravedlivě, spolupracovat ve všech snahách, jednat s lidmi důstojně a spravedlivě, respektovat rozdíly, jednat zdvořile a přiměřeně, bez krutého

nebo ponižujícího zacházení, a prosazovat právo pouze v souladu se zákonem. Policisté musí převzít odpovědnost za osoby zbavené svobody a zachovávat důvěrnost informací získaných při výkonu služby. Korupce je naprosto nepřijatelná a policisté se musí vyvarovat střetu zájmů.

Důležitá je vzájemná spolupráce a profesní kolegiální, stejně jako vyvarování se šikany. Policisté nesmějí schvalovat ani zastírat kriminální jednání svých kolegů a musí jednat v souladu s etickým kodexem. Všichni policisté jsou odpovědní za svou vlastní morální a profesní integritu a musí se chovat čestně a reprezentovat policii. Policisté, kteří jednají v souladu se zákonem a s etickým kodexem, si zaslouží úctu a podporu veřejnosti, kterou chrání, a to i za cenu vlastního života (Policie České republiky, 2017).

Služby Policie České republiky

Policie v České republice je organizována do různých specializovaných útvarů, které jsou jasně vymezeny zákonem o policii. Mezi tyto služby patří pořádková policie, kriminální policie a vyšetřování, dopravní policie, správní služba, ochranná služba, cizinecká a pohraniční policie, pohotovostní dispečink, železniční policie a letecká služba a další. Tato kapitola se zabývá především vnitřními strukturami Policie ČR, méně pak jejími vnějšími vztahy s ostatními státními orgány a veřejností. Podle zákona má každý občan právo požádat o pomoc policistu nebo policejní útvar (Mates, 2004).

Pořádková policie: zajišťuje bezpečnost osob a majetku, veřejný pořádek a bezpečnost v dopravě. Pracuje především na prevenci a odhalování drobných trestných činů a uplatňuje preventivní přístupy v rámci komunitních služeb.

Cizinecká policie: specializuje se na migraci a ochranu hranic, včetně kontroly na letištích, boje proti nelegálnímu zaměstnávání a pátrání.

Pořádkové, zásahové a pohotovostní jednotky: specializují se na zadržení pachatelů trestných činů a reakci na teroristické hrozby, zejména při nepokojích a bezpečnostních incidentech.

Kynologie: využívá služební psy na různých odděleních, včetně pátracích a drogových jednotek.

Hipologie: specializovaná jednotka zajišťuje bezpečnost v odlehlých oblastech, využívá koně pro majestátní vzhled a spolupracuje při zvládnání různých situací.

Dopravní policie: zaměřuje se na bezpečnost silničního provozu a provádí kontrolu na dálnicích a rychlostních silnicích.

Pyrotechnická služba: specializovaná na manipulaci s výbušninami a municí.

Ochranná služba: zajišťuje ochranu prezidenta republiky, státních úředníků a dalších chráněných osob.

Kriminální policie a vyšetřování: specializuje se na vyšetřování trestných činů a identifikaci pachatelů.

Kriminalistickotechnická a znalecká služba: provádí analýzy a vyšetřování stop a důkazů na místě činu.

Útvar rychlého nasazení: elitní jednotka bojující proti terorismu a provádějící zásahy proti nebezpečným pachatelům.

Toto jsou klíčové složky Policie ČR, každá s vlastními specifickými úkoly a se zaměřením na zajištění bezpečnosti a dodržování zákona v České republice (Policie České republiky, 2017).

3.1.3 Celní správa České republiky

Celní správa ČR plní funkci bezpečnostního sboru, postupuje v souladu s jednotnými celními předpisy EU, včetně celního zákona a prováděcích předpisů, a zaměřuje se na kontrolu zboží na jednotném celním území EU. Mezi její činnosti patří vyměřování a výběr spotřebních daní z některých výrobků a kontrola dodržování právních předpisů při výrobě, skladování a dopravě. Jako policejní orgán se Celní správa ČR zabývá celními a daňovými delikty, obchodem s drogami, porušováním předpisů o kontrolovaném zboží a technologiích, nelegálním nakládáním s odpady, porušováním autorských práva dalšími aktivitami.

Celní správa ČR rovněž vymáhá právo v oblastech, jako je silniční nákladní doprava, zahraniční obchod s vojenským zbožím, provádění společné zemědělské politiky EU, kontrola obchodu s chráněnými druhy rostlin a živočichů a nelegální zaměstnávání cizinců. Od 1. ledna 2006 je také součástí Integrovaného systému vymáhání pohledávek v zemi a převzala oblast spolurízení, tj. pravomoc vybírat a vymáhat peněžní náhrady.

Se vstupem ČR do EU zavedla ČR daň z elektřiny, zemního plynu a pevných paliv, což se promítlo do zákona o stabilizaci veřejných rozpočtů. Celní správa ČR tak zůstává důležitým prvkem pro státní správu ČR a pro plnění jejích úkolů v rámci celé Evropské unie.

Celní správa České republiky vykonává jménem státu a jeho občanů správu cel a některých daní, jakož i dalších nedaňových povinností. Instituce je podřízena Ministerstvu financí ČR. Organizační struktura se skládá ze dvou úrovní. Nejvyšší úrovní je Generální ředitelství cel ČR, které zastřešuje 15 celních úřadů rozmístěných po celé České republice (Bína, 2009).

Celní správa ČR tedy vyšetřuje porušení celních a daňových předpisů týkajících se dovozu, vývozu nebo tranzitu zboží. Má stejné pravomoci jako Policie ČR a využívá operativně pátrací prostředky, jako je sledování osob a zboží a nasazení informátorů. Dosahuje významných výsledků v boji proti drogám a organizovanému zločinu a účastní se činnosti mezinárodních organizací a pracovních skupin. Byla zřízena operativní úkolová skupina pro speciální operace a pro řešení krizových situací jsou nasazováni vyškolení odborníci. Kromě toho byla zřízena národní koordinační jednotka pro mezinárodní spolupráci a operační středisko pro shromažďování a zajišťování zpravodajských informací.

Kompetence Celní správy České republiky

Celní správa má široké pravomoci v oblasti bezpečnosti, správy a kontroly. Pravomoci zahrnují řízení celních úřadů, správu spotřební a energetické daně, kontrolu plateb v hotovosti, kontrolu silniční dopravy včetně boje proti nelegální přepravě zboží a drog, sledování zaměstnávání cizinců, regulaci hazardních her, dodržování zákazu reklamy na nepovolené hry, kontrolu ohlašovací povinnosti při dovozu a vývozu finančních prostředků a cenin, ochranu práv duševního vlastnictví a ochranu volně žijících druhů zvířat a rostlin.

Celní správa také zajišťuje výběr cla na dovozu zemí mimo EU, určuje podmínky pro vstup a proclívání zboží do EU, a spravuje spotřební a energetické daně. Kontroluje obchod s ohroženými druhy a sleduje dodržování zákazů a omezení, provádí trestní řízení v případech porušení celních a daňových předpisů a bojuje proti obchodu s drogami. Dále monitoruje dodržování bezpečnostních předpisů týkajících se střelných zbraní, výbušnin, vojenského zboží a dalšího nebezpečného zboží, a také kontroluje transakce v hotovosti a převoz finanční hotovosti mezi zeměmi EU.

Celní orgány provádějí také kontroly v oblasti hazardních her, aby zajistily, že herny a kasina splňují všechny zákonné požadavky. Kontrolují pracovní povolení cizinců pracujících v ČR a sledují dodržování práv duševního vlastnictví, včetně ochrany ochranných známek.

Celkově řečeno, celní správa má rozsáhlé pravomoci a povinnosti týkající se mnoha různých oblastí a zajišťuje dodržování předpisů a bezpečnostních standardů v rámci České republiky (Celní správa České republiky, 2016).

3.1.4 Zpravodajské služby

Hlavním úkolem zpravodajských služeb je shromažďovat, organizovat a analyzovat informace pro potřeby vlád a veřejných činitelů a poskytovat je v přesné, aktuální a objektivní podobě. Tyto služby mají zásadní význam pro národní bezpečnost, neboť se zaměřují na identifikaci a analýzu potenciálních vnitřních i vnějších krizových situací a odhalování potenciálních záměrů a aktivit v oblasti ohrožení. Důležitou součástí jejich práce je také poskytování informací o vojenských cílech a aktivitách, včetně využívání dezinformací k ovlivňování státu v jeho prospěch. Činnost zpravodajských služeb je koordinována vládou a podléhá Národní bezpečnostní radě a Výboru pro zpravodajské služby. Financování těchto služeb zajišťuje buď přímo ministerstvo odpovědné za zpravodajskou službu, nebo na základě jednotlivých služeb, jako je Bezpečnostní informační služba (Pecha, 2016).

Kategorizace

Z hlediska bezpečnostních a národních zájmů lze zpravodajství kategorizovat do několika hlavních segmentů:

- Sběr informací: tento proces zahrnuje shromažďování jak tajných, tak otevřených informací z různých zdrojů. Cílem je získat co nejvíce relevantních dat a poznatků, které jsou následně analyzovány a organizovány pro další použití.
- Ochrana utajovaných informací: tato činnost se soustředí na zabezpečení informací, které jsou klíčové pro vnitřní bezpečnost státu a vyžadují utajení. Jejím cílem je zabránit úniku citlivých dat, která mohou mít dopad na národní bezpečnost.
- Provádění tajných operací: sem spadají různé skryté akce, ať už vojenského či nevojenského charakteru. Tyto akce jsou provedeny v zájmu státu a jsou utajeny

před veřejností, aby bylo zajištěno jejich úspěšné provedení a minimalizovány potenciální rizika.

Tyto tři aspekty společně tvoří základní rámec, podle kterého zpravodajské služby provádějí svou práci a chrání národní zájmy.

Rozdělení zpravodajských služeb:

Utajení provedených úkolů a výsledků je obvykle upraveno veřejnoprávními předpisy, které upravují povahu těchto úkolů. Tyto úkoly jsou formulovány na základě skutečných potřeb a požadavků. Hlavní rozhodnutí o těchto úkolech a jejich výsledcích spadají do kompetence soudních a vládních orgánů, jako jsou vláda, prezident republiky, ministři a speciálně zřízené vládní orgány. Důležitým aspektem je přísná důvěrnost těchto informací, aby byla zajištěna bezpečnost a ochrana citlivých údajů.

Využití metod a strategií k získání utajovaných informací zahrnuje sběr dat, která mohou být považována za velmi důležité a citlivé jejich vlastníkem. Tyto informace jsou chráněny zvláštními opatřeními a jsou získávány tak, aby se vlastník nedozvěděl o jejich úniku. Působení zpravodajských služeb v cizím státě za účelem získávání takových informací může být považováno za nelegální a může být klasifikováno jako špionáž či vydírání. Naopak, pokud se tyto aktivity odehrávají na území vlastního státu a jsou v souladu s místními zákony, nepovažují se za protiprávní (Michálek, Pokorný, Stieranka, Marko, 2013).

Bezpečnostní informační služba (BIS)

Poslání Bezpečnostní informační služby zní (1994): *„Bezpečnostní informační služba je kontrarozvědnou zpravodajskou službou s působností na území České republiky. Naším posláním je chránit občany a naši krásnou zemi před nejrůznějšími hrozbami od terorismu až po špionáž cizích států. Shromažďujeme a vyhodnocujeme informace o rizicích ohrožujících bezpečnost, demokracii a svobodu.“*

BIS je zpravodajskou službou České republiky působící na jejím území; BIS je řízena vládou ČR a její činnost je upravena zákonem č. 154/1994 Sb., o bezpečnostní informační službě. Sbor je tvořen příslušníky služby, kteří mají hodnostní označení a insignie a mají právo nosit

zbraň. Použití zbraně je však stejně jako u každého jiného občana omezeno na nutnou obranu a mimořádné situace.

Zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajské službě České republiky, vymezuje oblasti zájmu BIS a poskytuje informace, které získává, vládě včetně prezidenta republiky, předsedy vlády a Rady ministrů, jakož i dalším státním a policejním orgánům. BIS jako nestranná a nepolitická organizace nemá žádné represivní pravomoci, jako je zadržení nebo výslech. Při své činnosti důsledně respektuje lidská práva a svobody a případné porušení provádí pouze v souladu se zákonem.

Přestože BIS pracuje při plnění svého mandátu v utajení, je financována z daní občanů a jako člen demokratického státu je povinna být transparentní a informovat veřejnost o své činnosti. BIS se specializuje na určité oblasti, jak je stanoveno v zákoně 153/1994 Sb., o zpravodajských službách. Její činnost zahrnuje shromažďování a analýzu informací relevantních pro její mandát a na rozdíl od policie se zaměřuje na prevenci bezpečnostních hrozeb, nikoli na zásahy po spáchání trestných činů; BIS se nespécializuje na shromažďování důkazů pro trestní stíhání, ale zaměřuje se na včasné odhalování a eliminaci potenciálních hrozeb.

Mandát BIS je podle zákona stanoven vládou a prezidentem. Prezident může BIS pověřit pouze se souhlasem vlády; BIS také pravidelně podává prezidentovi a vládě zprávy o své činnosti a na jejich žádost poskytuje informace o výsledcích komplexního vyšetřování. Příjemci informací BIS jsou rovněž státní a policejní orgány, do jejichž činnosti není BIS oprávněna zasahovat.

Jako čistě zpravodajská organizace nemá BIS žádné správní pravomoci a nemůže zasahovat do práv a svobod občanů. Při shromažďování zpravodajských informací je BIS oprávněna používat různé zpravodajské nástroje a spolupracovat se zpravodajskými službami, vždy však v rámci zákona a při respektování důvěrnosti; v dialogu s veřejností se BIS snaží o otevřenou komunikaci, včetně otevřenosti ohledně svých zdrojů a spolupráce s národními a mezinárodními partnery.

Dle zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, se BIS specializuje na sběr, shromažďování a hodnocení specifických kategorií informací. Tyto kategorie zahrnují odhalování teroristických hrozeb, monitorování aktivit, které by mohly ohrozit bezpečnost nebo klíčové ekonomické zájmy země, sledování operací cizích zpravodajských služeb na území ČR, identifikaci snah nebo akcí zaměřených proti demokratickým

principům, suverenitě a teritoriální integritě státu, boj proti organizovanému zločinu a ochranu proti úniku utajovaných informací (Bezpečnostní informační služba, 2024).

Úřad pro zahraniční styky a informace (ÚZSI)

„Sine ira et studio“ (Annales 1.1). Heslo znamená „bez hněvu a zaujatosti“, „bez zášti a přízně“, „bez předsudků a vášní“. Vyjadřuje, že úřad slouží státu, nikoli partikulárním zájmům“ (Úřad pro zahraniční styky a informace, 2023).

ÚZSI je zpravodajskou organizací České republiky, jejímž základním úkolem je poskytovat ústavním orgánům státu aktuální, přesné a relevantní informace ze zahraničních zdrojů, které jsou nezbytné pro bezpečnost státu a ochranu jeho zájmů. Tato činnost se zaměřuje na ochranu před hrozbami, jako jsou mezinárodní terorismus, šíření zbraní hromadného ničení, hospodářská kriminalita, politický extremismus a podobné hrozby.

ÚZSI se specializuje na získávání a analýzu zpravodajských údajů, které nelze získat běžnou cestou, například prostřednictvím diplomacie. Tyto informace pocházejí ze zahraničí, týkají se úkolů zadaných vedením státu a jsou obvykle získávány pomocí specializovaných zpravodajských metod.

Rámec činnosti zpravodajské služby stanoví zákon o zpravodajských službách České republiky (č. 153/1994 Sb.) a navazující předpisy. Zpravodajská služba se řídí právním řádem ČR, mezinárodními smlouvami, rozhodnutími vlády, směrnicemi ministra vnitra a vnitřními předpisy, včetně Etického kodexu zaměstnance.

Podle § 51 zákona o majetku ČR č. 219/2000 Sb. je ÚZSI samostatnou organizací státu, její vnitřní strukturu a funkce určuje statut schválený vládou ČR a její rozpočet je zařazen do rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra ČR.

Zpravodajské procesy ÚZSI jsou cyklické a zahrnují sběr a ověřování informací pomocí standardních zpravodajských metod. Zveřejňování podrobných informací je omezeno z důvodu ochrany důvěrnosti a bezpečnosti metod a zdrojů. Účinnost metod je pečlivě vyvažována potenciálními riziky pro vnější zájmy země.

Činnost ÚZSI vychází z konkrétních dlouhodobých úkolů v souladu s existujícími oficiálními dokumenty České republiky, zejména „Bezpečnostní strategií“ a tajnými rozhodnutími vlády.

ÚZSI nemá represivní charakter a nezabývá se trestním právem. V zájmu ochrany práv a svobod občanů ČR jsou zjištění, která spadají do působnosti vnitřních útvarů nebo trestního řízení, bez dalšího rozpracování neprodleně předávána příslušným orgánům.

Vojenské zpravodajství

Vojenské zpravodajství o svých službách uvádí, že (2024) „*Vojenské zpravodajství je jednotnou ozbrojenou zpravodajskou službou České republiky integrující rozvědnou a kontrarozvědnou činnost. Základním úkolem Vojenského zpravodajství je získávat, shromažďovat a vyhodnocovat informace důležité pro obranu České republiky. Vojenské zpravodajství je přímou součástí Ministerstva obrany. V jeho čele stojí ředitel, který je z výkonu své funkce odpovědný ministru obrany.*“

Vojenské zpravodajství České republiky, sloužící od roku 2005, integruje rozvědnou a kontrarozvědnou činnost a má kořeny v první světové válce. Vzniklo spojením Vojenského obranného zpravodajství a Vojenské zpravodajské služby. Je součástí ministerstva obrany a jeho ředitelem, jmenovaným a odvolávaným ministrem obrany s vládním souhlasem, je od října 2014 generálporučík Ing. Jan Beroun. Jeho odpovědností je vedení této jednotné ozbrojené zpravodajské služby.

Vojenské zpravodajství ČR má za úkol shromažďovat a analyzovat informace klíčové pro národní obranu, zahrnující jak domácí, tak zahraniční údaje. Sleduje hrozby pro státní tajemství a obranu země, včetně aktivit cizích zpravodajských služeb. Od roku 2015 rozvíjí kybernetickou obranu, včetně výstavby Národního centra kybernetických operací. Dále, v souladu s povinnostmi vůči NATO, zřídilo Satelitní centrum pro obrazové zpravodajství, které spolupracuje s armádou a civilními složkami, jako je IZS.

Vojenské zpravodajství ČR plní úkoly stanovené vládou a prezidentem a zavazuje se k povinnostem vůči NATO a EU. Využívá různé zpravodajské disciplíny a spolupracuje s mezinárodními partnery. K těmto disciplínám patří HUMINT (shromažďování informací od lidských zdrojů), SIGINT (zpracování dat z elektromagnetického spektra), OSINT (zpracování informací z veřejných zdrojů) a IMINT (analýza obrazových záznamů).

Vojenské zpravodajství má právo použít specifické prostředky, včetně zpravodajské techniky a agentů, pro splnění svých úkolů.

Vojenské zpravodajství funguje podle čtyřfázového zpravodajského cyklu podobně jako jiné zpravodajské služby. První fáze zahrnuje přijetí, vyhodnocení a plánování úkolu, následuje fáze shromažďování informací. Třetí fáze se věnuje analýze získaných dat, která jsou pak v poslední fázi distribuována relevantním příjemcům. Každá fáze je klíčová pro účinnost celého procesu.

3.1.5 Vězeňská služba a justiční stráž České republiky

Vězeňská služba České republiky, působící jako ozbrojený bezpečnostní sbor a správní úřad, je zodpovědná za širokou škálu úloh, a to pod vedením Ministerstva spravedlnosti ČR. Mezi její hlavní činnosti patří výkon vazeb, detencí a trestů odnětí svobody, přičemž klade důraz na ochranu pořádku a bezpečnosti v justičním systému. Kromě toho nabízí zdravotní služby a je řízena generálním ředitelem, jehož práce přesahuje i mimo hranice ČR v souladu s mezinárodními dohodami, a řídí se zákonem č. 555/1992 Sb.

V rámci Vězeňské služby ČR pracuje Oddělení vnějších vztahů, které se specializuje na mezinárodní komunikaci a spolupráci, včetně organizace zahraničních služebních cest a přijímání delegací. Od září 2022 má služba také ombudsmana, JUDr. Jaroslava Grubera, který se věnuje řešení stížností zaměstnanců a příslušníků služby a navrhuje opatření pro zlepšení. Kromě toho se služba věnuje výzkumu v oblasti penologie ve spolupráci s různými výzkumnými a akademickými institucemi, aby zdokonalila metody práce s vězňeny a přispěla k jejich úspěšné resocializaci. Dalším důležitým aspektem činnosti Vězeňské služby je poskytování duchovních služeb ve věznicích a vazebních věznicích, které jsou realizovány profesionálními i dobrovolnými kaplany z různých církví (Vězeňská služba České republiky, 2024).

Justiční stráž

Justiční stráž byla založena na základě zákona České národní rady ze dne 17. listopadu 1992, č. 555/1992 Sb., o vězeňské službě a justiční stráži České republiky a jejích pozdějších aktualizacích. Hlavním úkolem této služby je zajištění řádu a bezpečnosti v prostorách soudu a ministerstva spravedlnosti.

V třetí části tohoto zákona, konkrétně v § 22, jsou specifikovány povinnosti a pravomoci členů justiční stráže při vykonávání jejich úkolů.

Členové justiční stráže mají povinnosti a pravomoci stanovené v druhé hlavě zákona, kromě těch, které jsou uvedené v § 13, 15 a 16. Mezi jejich pravomoci patří:

- a) Ověřování totožnosti osob, které narušují pořádek nebo ohrožují bezpečnost v soudních budovách nebo na jiných místech, kde se vykonává soudní správa.
- b) Přijímání nezbytných kroků k zajištění pořádku a bezpečnosti v soudních budovách a na jiných místech, kde probíhá soudní správa, a k zajištění hladkého a nerušeného průběhu soudního řízení.

V případě, že členové justiční stráže vykonávají své úkoly, řídí se pokyny předsedy soudu, určeného předsedy senátu nebo jiného pověřeného zaměstnance soudu. Na jejich pokyn mohou zamezit vstupu do určených místností nebo prostorů, nebo je vyklidit.

V situacích, kdy je to nutné, mohou členové justiční stráže požádat o spolupráci příslušné policejní orgány (Justice, 2017).

3.1.6 Generální inspekce bezpečnostních sborů (GIBS)

Generální inspekce bezpečnostních sborů (GIBS) České republiky, zřízená zákonem č. 341/2011 Sb., je odpovědná za vyhledávání, odhalování a prověřování trestných činů spáchaných příslušníky Policie ČR, Celní správy, Vězeňské služby a samotné GIBS. K jejím hlavním úkolům patří vyšetřování trestných činů těchto skupin v souvislosti s plněním pracovních úkolů, provádění zkoušek spolehlivosti, sledování a vyhodnocování informací o protiprávní činnosti a navrhování opatření pro její prevenci. GIBS také vydává metodická doporučení pro činnost jednotlivých bezpečnostních sborů. Řídí se zákonem č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

Povinnosti a oprávnění inspekčních příslušníků

GIBS ČR, v rámci plnění svých služebních úkolů, spolupracuje s různými entitami, včetně ozbrojených sil, bezpečnostních sborů, orgánů veřejné správy, právnických a fyzických osob, mezinárodních a zahraničních bezpečnostních sborů. Příslušník GIBS může v průběhu služby požadovat věcnou a osobní pomoc, podklady, informace, osobní údaje, podání vysvětlení, omezení přístupu na místa, nebo setrvání na určeném místě v případě ohrožení.

Příslušník inspekce je oprávněn zasáhnout a zajistit osobu v případě bezprostředního ohrožení života, zdraví nebo majetku, při odporu nebo útěku, nebo při znečišťování majetku inspekce. Příslušník také může zastavit vozidlo a provést jeho prohlídku při pronásledování pachatelů, pátrání po osobách nebo věcech spojených s trestnou činností, nebo má-li důvodné podezření na trestný čin související s vozidlem. Při zákroku může příslušník použít různé donucovací prostředky, jako jsou fyzické techniky, obušky, vrhací prostředky, střelné zbraně, pouta a jiné (GIBS, 2021).

3.1.7 Armáda České republiky (AČR)

Armáda České republiky hraje klíčovou roli v IZS. Historie potvrzuje její význam při řešení mimořádných událostí a krizových situací. Je to důležité pro udržení povědomí o armádě. Její aktivita v rámci IZS zvyšuje povědomí o ní a udržuje její bojeschopnost v krizových situacích. Argumenty proti jejímu zapojení do IZS nejsou úplně relevantní, protože IZS umožňuje spolupráci na řešení různých krizí, což podporuje dovednosti a bojeschopnost AČR.

Tímto způsobem může AČR udržovat bojeschopnost a dovednosti pro případ vojenského nasazení, pokud bude riziko zanedbávání primárního úkolu pečlivě spravováno. Účast AČR v rámci IZS v mírovém období podporuje schopnosti ozbrojených sil pro případ vojenských konfliktů. Zapojení AČR do IZS je důležité pro udržení dovedností jednotlivých vojáků, například pilotů vojenských vrtulníků. Více LZS stanovišť by umožnilo mít více zkušených pilotů k dispozici v krizových situacích.

Současné události na Ukrajině zdůrazňují význam posádek pilotů schopných jednat ve válce a se zkušenostmi z IZS. Je nezbytné investovat do těchto schopností ozbrojených sil (Olejník, 2022).

Podpora při mimořádných událostech

Světová zdravotnická organizace oficiálně vyhlásila globální stav zdravotní nouze na konci ledna 2020 v důsledku epidemie COVID-19. Situace se rychle zhoršovala a 11. března byla oficiálně prohlášena za pandemii. V České republice se první případy nákazy koronavirem objevily začátkem března 2020.

AČR reagovala na tuto krizi rychle, a již 2. března 2020 byly nasazeny její jednotky k poskytnutí pomoci. Během obou vln pandemie COVID-19 bylo nasazeno celkem 15 tisíc příslušníků ozbrojených sil.

Následující operace „Hranice podpora IZS“ byla spuštěna 10. března 2020 a zahrnovala pomoc na deseti hraničních přechodech. Hlavně zdravotnické jednotky AČR se podílely na vytvoření provizorních odběrových míst pro testování na COVID-19. Armáda dodala vojenské kontejnerové buňky pro tento účel a také prováděla hlídkovou činnost ve spolupráci s ostatními složkami IZS. Do operace bylo nasazeno celkem 84 příslušníků ozbrojených sil a 11 vozidel, operace byla ukončena 17. března 2020.

Další operace, nazvaná „Okno,“ byla zahájena 14. března 2020. Jednotky AČR podpořily Policii ČR při dočasném znovuzavedení ochrany vnitřních hranic republiky a okolních států. Tato operace byla plně koordinována s požadavky PČR a zahrnovala nasazení jedenácti úkolových uskupení po celé republice. Vojáci působili ve spolupráci s policisty a prováděli hlídky pod jejich velením. Celkem bylo nasazeno 9074 vojáků a 1171 kusů vojenské techniky během deseti rotací.

Toto nasazení armády během pandemie COVID-19 ukázalo její schopnost reagovat rychle a efektivně na mimořádné události a poskytnout podporu v krizových situacích (Honzera, 2021).

3.2 LEGISLATIVA TÝKAJÍCÍ SE BEZPEČNOSTI STÁTU

Listina základních práv a svobod uvádí, že (1992) „*Každý má právo na život, lidský život je hoděn ochrany.*“

Zajištění bezpečnosti, ať už jde o vnější nebo vnitřní aspekty, je primární povinností státu a jeho administrativní struktury. Historický vývoj bezpečnostního kontextu Českých zemí byl ovlivněn jak mezinárodním prostředím, tak domácími faktory regionu. Během období příslušnosti k rakouské či rakousko-uherské monarchii byla bezpečnost řešena kolektivně. I po získání nezávislosti je bezpečnostní situace v České republice formována mezinárodními vztahy, dohodami a členstvím v mezinárodních organizacích, stejně jako vzájemnými vztahy s okolními státy. To si vždy vyžadovalo právní ukotvení bezpečnosti, včetně vytvoření specifických institucí a subjektů. Klíčovým prvkem pro zajištění legitimacy bezpečnostního systému bylo přijetí bezpečnostní legislativy, zahrnující soubor

mezinárodních smluv, ústavních a dalších právních předpisů, a také interní regulace ministerstev odpovědných za obrannou a bezpečnostní politiku (Balabán, 2015, s. 70).

Ústavní základy a bezpečnostní politika

Legitimita systému zajištění bezpečnosti není odvozena pouze z jeho uznání v rámci právního řádu, ale především z oprávněnosti jednotlivých složek, které provádějí bezpečnostní opatření v souladu s článkem 1 zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. Základem je stanovení základních pravomocí ústavních a správních orgánů, bezpečnostních složek a armády, určení jejich vzájemných vztahů a autority jejich rozhodování (Kysela, 2004).

Ústava České republiky (č. 1/1993 Sb.)

Ústava České republiky, přijatá 16. prosince 1992 a platná od 1. ledna 1993, je základním zákonem státu a definuje Českou republiku jako svrchovaný, jednotný a právní stát. Určuje uspořádání státních orgánů, dělbu moci mezi mocí zákonodárnou, výkonnou a soudní a základní práva a svobody občanů. Zákonodárnou moc představuje dvoukomorový parlament složený z Poslanecké sněmovny a Senátu, výkonnou moc má vláda a prezident a soudní moc nezávislé soudy. Ústava obsahuje jako součást ústavního pořádku také Listinu základních práv a svobod, která podrobně vyjmenovává základní práva a svobody občanů.

Ústava byla vypracována na pozadí rozpadu Československa a přechodu k demokracii po roce 1989 a odráží principy dělby moci a brzd a rovnováh. Od svého přijetí byla Ústava několikrát novelizována, některé její články byly upraveny a doplněny o nová ustanovení, aby se přizpůsobily vývoji českého právního a společenského řádu. Ústava České republiky je základním kamenem fungování českého státu a právního systému a všechny ostatní právní předpisy musí být s Ústavou v souladu (Zákony pro lidi, 2013).

Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky (č. 110/1998 Sb.)

Zákon o bezpečnosti České republiky (č. 110/1998 Sb.) byl přijat Parlamentem České republiky dne 22. dubna 1998 a vstoupil v platnost dne 29. května 1998. Zákon vytváří základy pro zajištění bezpečnosti státu předvídáním krizových situací, včetně stavu ohrožení státu, nouzového stavu a válečného stavu. Zákon zřizuje Bezpečnostní radu státu a stanoví krátké období pro projednávání návrhů vlády v době nouzového stavu nebo válečného stavu.

Preambule Ústavy zdůrazňuje, že základními povinnostmi státu je zajištění národní svrchovanosti a územní celistvosti, ochrana základů demokracie a ochrana hodnot života, zdraví a majetku. Bezpečnost státu zajišťují ozbrojené síly, bezpečnostní sbory jako Policie ČR, Celní služba ČR a Vězeňská služba ČR, záchranné sbory jako HZS ČR a Zdravotnická záchranná služba České republiky, další složky IZS a havarijní služby.

Zákon rovněž stanoví postup při vyhlášení a řešení krizové situace, včetně omezení některých práv a stanovení povinností ve zvláštním zákoně v souladu s Listinou základních práv a svobod. Stanoví rovněž, že v době krizové situace může vláda požádat Parlament o urychlené projednání návrhu zákona, pokud prezident republiky nemůže návrh zákona vrátit.

V roce 2017 byl tento zákon novelizován tak, aby zahrnoval právo občanů podílet se na zajišťování bezpečnosti státu vlastními zbraněmi (Ústavní zákon č. 110/1998 Sb.).

Zákon o kybernetické bezpečnosti (č. 181/2014 Sb.)

Zákon o kybernetické bezpečnosti, označovaný číslem 181/2014 Sb., byl přijat 29. srpna 2014 a začal platit od začátku roku 2015. Jeho hlavním účelem je zabezpečení informační společnosti v ČR, což zahrnuje ochranu práva na soukromí v digitálním prostoru a ochranu státních informací. Tento zákon neklade trestní ani občanskoprávní odpovědnost na jednotlivce stojící za kybernetickými útoky; místo toho zavádí soubor preventivních bezpečnostních opatření. Cílem je minimalizovat riziko, že by kybernetický incident mohl vážně narušit provoz informačních a komunikačních technologií nebo klíčové společenské informační služby (Kolouch, 2019, s. 133).

V roce 2017 došlo ke dvěma klíčovým novelám zákona o kybernetické bezpečnosti skrze zákony č. 104/2017 Sb., který nabyl účinnosti 1. července, a č. 205/2017 Sb., který začal platit 1. srpna téhož roku. Od té doby byl zákon vícekrát upraven dalšími novelami, konkrétně zákonem č. 183/2017 Sb., zákonem č. 35/2018 Sb., zákonem č. 111/2019 Sb., zákonem č. 12/2020 Sb. a nejnovější změnou přinesenou zákonem č. 261/2021 Sb. (NUKIB, 2021).

Zákon o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti (č. 412/2005 Sb.)

Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti je v České republice důležitým právním dokumentem, který stanoví pravidla pro nakládání s utajovanými informacemi a proces získávání bezpečnostní způsobilosti. Zákon definuje různé stupně utajení informací a stanoví povinnosti organizací, které s těmito informacemi nakládají, zajistit ochranu informací před neoprávněným přístupem nebo vyzrazením. Zákon rovněž zavádí proces prověřování bezpečnostní způsobilosti osob s přístupem k utajovaným informacím a systém bezpečnostní akreditace míst, kde se takové informace zpracovávají nebo uchovávají. Tímto způsobem zákon přispívá k ochraně národní bezpečnosti a zajištění důvěrnosti informací strategického významu pro stát (Národní bezpečnostní úřad, 2005).

Zákon o zpravodajských službách České republiky (č. 153/1994 Sb.)

Zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky je základním právním dokumentem, který stanoví rámec pro činnost a organizaci zpravodajských služeb v České republice. Zákon vymezuje povinnosti, pravomoci a odpovědnost zpravodajských služeb a zásady jejich činnosti. Hlavními cíli zpravodajských služeb jsou ochrana národní suverenity, územní celistvosti, demokratických základů státu a ekonomických zájmů. Zákon rovněž stanoví schvalovací proces pro činnost zpravodajských služeb, ochranu osobních údajů a dohled nad činností zpravodajských služeb s cílem zajistit, aby jejich činnost byla v souladu s principy právního státu a nezbytnými demokratickými zásadami. Zákon tak přispívá k transparentnosti a zákonnosti fungování zpravodajských služeb v České republice.

Zákon o krizovém řízení (č. 240/2000 Sb.)

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, je důležitým právním předpisem pro přípravu a reakci na mimořádné události a krize různého rozsahu a původu v České republice. Zákon poskytuje rámec pro systematické plánování, organizaci, koordinaci a realizaci opatření krizového řízení na všech úrovních státní správy a samosprávy. Zákon se zabývá prevencí, připraveností, reakcí a následnou obnovou v krizových situacích, jako jsou přírodní katastrofy, technologické havárie, teroristické útoky a zdravotní epidemie.

Vymezuje rovněž úlohy a odpovědnosti jednotlivých orgánů veřejné správy, záchranných týmů a bezpečnostních složek, jakož i povinnosti právnických a fyzických osob při řešení

krizových situací. Zdůrazňuje význam informování veřejnosti, vzdělávání a odborné přípravy odpovědných subjektů a spolupráce mezi státními orgány, místními orgány, soukromým sektorem a mezinárodními partnery. Zákon o krizovém řízení tak poskytuje základ pro účinnou a koordinovanou reakci státu na situace, které ohrožují bezpečnost, zdraví nebo majetek obyvatelstva nebo fungování státu (Fulsoft, 2024).

Zákon o Integrovaném záchranném systému (č. 239/2000 Sb.)

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému (IZS) vytváří rámec pro koordinaci a spolupráci mezi jednotlivými složkami záchranných a bezpečnostních složek ČR při řešení mimořádných událostí a krizových situací. Účelem zákona je poskytnout účinnou, rychlou a organizovanou pomoc osobám ohroženým nebo poškozeným mimořádnou událostí a minimalizovat škody na majetku a životním prostředí.

IZS integruje činnost profesionálních a dobrovolných hasičů, zdravotnických záchranných složek, Policie ČR, Armády ČR, obecní policie a dalších složek a organizací podílejících se na záchranných a likvidačních pracích. Zákon stanoví zásady spolupráce a koordinace těchto složek, včetně výměny informací, společného plánování a cvičení, s cílem zajistit maximální připravenost a efektivitu při zásahu.

IZS se zaměřuje na komplexní přístup k řešení mimořádných událostí. IZS je proto důležitým prvkem systému ochrany obyvatelstva a krizového řízení České republiky a zaručuje ochranu životů, zdraví a majetku občanů (Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 2023).

Zákon o vojácích z povolání (č. 221/1999 Sb.)

Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, stanoví právní rámec služebních poměrů, práv a povinností vojáků z povolání v České republice. Zákon řeší klíčové aspekty služebního života vojáků z povolání, jako je nábor, výcvik, hodnocení, kariérní postup, odměňování a sociální zabezpečení. Zabývá se také podmínkami služby, jako je pracovní doba, dovolená a povinnosti, a specifickými požadavky souvisejícími s vojenskou službou, jako je připravenost k nasazení, mobilita a kázeň.

Zákon rovněž upravuje ukončení vojenské služby, jako je odchod do důchodu, propuštění ze zdravotních důvodů a z některých dalších důvodů. Zákon o vojenském profesionálním

personálu zdůrazňuje potřebu poskytnout právní jistotu a ochranu vojákům sloužícím v ozbrojených silách a přispívá k realizaci profesionálních, stabilních a efektivních ozbrojených sil (Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, 2024).

Zákon o Policii České republiky (č. 273/2008 Sb.)

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, vymezuje postavení, organizaci, působnost a úkoly Policie ČR jako bezpečnostního sboru státu. Zákon podrobně vymezuje funkce a cíle policie v oblasti udržování veřejného pořádku, zajišťování veřejné bezpečnosti a ochrany práv a svobod občanů. Stanoví také rámec činnosti policie v oblasti prevence kriminality, objasňování trestných činů, předcházení ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti a spolupráce s mezinárodními policejními organizacemi.

Zákon rovněž stanoví strukturu a organizaci Policie ČR, včetně rozdělení policie na centrální organizaci, krajská ředitelství a další specializované útvary. Zákon obsahuje také ustanovení o služebním poměru, právech, povinnostech a etických normách policistů, jakož i o vnitřních kontrolních a revizních mechanismech činnosti policie. Tento právní rámec zajišťuje profesionalitu, efektivitu a transparentnost Policie ČR při plnění jejích zákonných povinností a poslání.

Zákon o zajištění obrany České republiky (č. 222/1999 Sb.)

Zákon č. 222/1999 Sb., o obraně státu, je důležitým právním dokumentem, který vytváří rámec pro obranyschopnost státu a bezpečnost státu a jeho občanů. Zákon se zaměřuje na organizaci, plánování a provádění opatření k zajištění obrany státu v případě vojenského ohrožení nebo napadení. Důraz je kladen na integraci a koordinaci činností mezi ozbrojenými silami, státními orgány, orgány místní samosprávy a soukromým sektorem s cílem zajistit účinnou reakci na potenciální hrozby.

Zákon rovněž vymezuje povinnosti různých subjektů při obranném plánování, výcviku a cvičeních a upravuje mobilizaci, logistiku a financování obranných opatření. Vymezuje rovněž úlohu a povinnosti občanů v oblasti obrany státu. Zákon o obraně České republiky je tak základním kamenem připravenosti čelit vnějším i vnitřním bezpečnostním výzvám a zaručuje koordinovaný přístup k ochraně národních zájmů (Zákony pro lidi, 2024).

3.3 KRIZOVÝ MANAGEMENT

Krizový management zahrnuje řídicí aktivity prováděné krizovými manažery, které se soustředí na identifikaci, hodnocení a řízení bezpečnostních rizik. Tyto aktivity zahrnují plánování, organizaci, implementaci a monitorování opatření pro předcházení krizovým situacím, jejich efektivní řešení a ochranu nezbytné infrastruktury (Krizový zákon, 2000).

Různé subjekty, jako jsou politické strany, aliance, státy, organizace, rodiny nebo jednotlivci, mohou čelit krizovým situacím. V dnešním globalizovaném světě, kde jsou systémy propojené prostřednictvím ekonomiky, informačních technologií, financí a mezinárodních vztahů, se zvyšuje riziko vzniku a šíření krizí. Krize může být chápána jako přechod ze stabilního stavu do stavu nestability, kde určité aspekty převáží nad ostatními. Existují různé typy krizí, včetně přírodních katastrof, antropogenních událostí a sociálních, komunitních nebo ekonomických problémů.

3.3.1 Krizové plánování

Základními pilíři plánování pro krizové situace zahrnují systém civilního nouzového plánování a systém plánování obrany, s některými studii a materiály, které zahrnují i havarijní plánování, což je však v podstatě součástí civilního nouzového plánování. Plánování je obecně manažerskou aktivitou, která se soustředí na určení budoucího stavu a způsoby jeho dosažení. Tato aktivita vede k vytvoření plánu, který by měl odpovědět na dvě hlavní otázky: Co je třeba provést? A jak to má být provedeno? Krizový management je specifickým aspektem obecného managementu, a krizové plánování je jeho první sekvence, zaměřená na minimalizaci rizika vzniku krizových situací různého charakteru a na hledání účinných opatření pro zvládnutí těchto situací a obnovu postižených systémů.

Termín civilní nouzové plánování odkazuje na opatření pro ochranu obyvatelstva a ekonomiky, včetně kritické infrastruktury, řešení radiačních havárií, prevence zbraní hromadného ničení a řešení jejich následků a koordinaci civilních zdrojů nezbytných pro národní bezpečnost. V rámci NATO je civilní nouzové plánování součástí systému obranného plánování NATO, s cílem zajistit civilní zdroje a ochranu obyvatelstva. Na národní úrovni se toto plánování přizpůsobuje místním potřebám, včetně ochrany ekonomiky, funkčnosti veřejné správy, vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku. V rámci NATO se civilní nouzové plánování dále rozvíjelo v reakci na geopolitickou a vojenskou

situaci a zahrnuje prevenci krizových situací, spolupráci s ozbrojenými silami v mírové době, během krizí a války, podporu obyvatelstva, komunikaci a spolupráci s členskými státy NATO.

Krizový plán je komplexní dokument, vypracovaný orgány krizového řízení a dalšími centrálními správními úřady, obsahující soubor opatření a postupů určených k řešení mimořádných nevojenských krizových situací. Havarijní plánování je začleněno do rámce civilního nouzového plánování a zahrnuje celou řadu aktivit, postupů a spojení, která jsou prováděna zejména integrovaným záchranným systémem a krajskými orgány. Jeho hlavním cílem je připravit se na zvládnutí výjimečných událostí, zejména těch přírodního původu a závažných technických, technologických, environmentálních, radiačních, chemických, epidemiologických, epizootických a epifytických událostí, které vyžadují koordinaci všech dostupných zdrojů a úsilí relevantních správních úřadů. Výsledkem havarijního plánování je centrální Ústřední poplachový plán pro IZS a na úrovni kraje Havarijní plán pro konkrétní kraj (Antušák, 2009).

3.3.2 Krizové stavy

Krizová situace, podle definice uvedeného zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a jeho pozdějších novelizací, může být jakékoli mimořádné události podle zákona o integrovaném záchranném systému, porucha kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, které vyvolá vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu nebo stavu ohrožení státu.

Stav nebezpečí

Hejtman (eventuálně primátor hlavního města Prahy) může vyhlásit stav nebezpečí, když dojde k ohrožení života, zdraví, majetku a životního prostředí. Toto ohrožení však nelze vyřešit prostřednictvím běžného postupu správních úřadů, orgánů krajů, obcí, IZS nebo subjektů kritické infrastruktury. Tento stav se týká území celého kraje nebo jeho části. Stav nebezpečí může trvat maximálně 30 dnů a jeho prodloužení je možné pouze po získání souhlasu vlády.

Nouzový stav

Nouzový stav může být vyhlášen vládou, případně předsedou vlády v případě živelných katastrof, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiných výjimečných situací, které významně ohrožují životy, zdraví, majetek, vnitřní pořádek nebo bezpečnost celého státu nebo jeho části. Tento nouzový stav může trvat maximálně 30 dnů, a prodloužení je možné pouze po předchozím souhlasu Poslanecké sněmovny.

Stav ohrožení státu

Stav ohrožení státu může být vyhlášen na návrh vlády, pokud existuje bezprostřední hrozba pro suverenitu státu, jeho územní celistvost nebo demokratické principy. Tento stav ohrožení státu může platit pro celý stát nebo jeho část a není časově omezen.

Válečný stav

Válečný stav může být vyhlášen parlamentem, když dojde k útoku na Českou republiku nebo když je nutné plnit mezinárodní dohody o kolektivní obraně před útokem. Tento válečný stav platí pro celý stát a není časově omezen (HZS ČR, 2024).

3.3.3 Krizová opatření

Podle zákona o krizovém řízení, č. 240/2000 Sb., je povinností institucí zapojených do krizového řízení vypracovat krizový plán. Tento dokument, podrobně mapující opatření a postupy pro reakci na krizové situace, je zásadní pro efektivní řízení potenciálních krizí. Krizové plány jsou vyžadovány nejen na národní úrovni, zahrnující ministerstva a ústřední správní úřady, ale také na úrovni regionální a místní, pokrývající kraje a obce s rozšířenou působností. Tyto dokumenty, které musí být dostupné v elektronické i tištěné podobě, jsou rozděleny do několika klíčových sekcí.

Základní část krizového plánu se věnuje struktuře krizového řízení, včetně identifikace potenciálních rizik a ohrožení a seznamu organizací a subjektů, které mají na starosti implementaci daných opatření. Operativní sekce poskytuje detailní přehled konkrétních krizových opatření, strategií zajištění nezbytných dodávek a regulačních kroků, které mají být v krizové situaci podniknuty. Tato část také zahrnuje informace o klíčových kontaktech

a připravenosti na různé typy krizí, stejně jako speciální plány pro jednotlivé druhy potenciálních krizových situací, jako jsou povodně, havárie, pandemie a další.

Pomocná část krizového plánu obsahuje širokou škálu podpůrných materiálů, včetně právních dokumentů relevantních pro krizové řízení, geografických podkladů a směrnic pro manipulaci s krizovým plánem. Tyto informace jsou nezbytné pro přípravu na krizové situace a jejich účinné řešení.

Krizové plány jsou vypracovány a schvalovány na různých úrovních státní správy. Na úrovni ministerstev a ústředních správních úřadů je schválení plánu v gesci ministra nebo vedoucího úřadu. Česká národní banka také vypracovává vlastní krizový plán, který následně schvaluje její guvernér. Na regionální úrovni je krizový plán kraje vypracováván Hasičským záchranným sborem a schválen hejtmanem po projednání v Bezpečnostní radě kraje. Obdobně je postupováno i na úrovni obcí s rozšířenou působností, kde krizový plán schvaluje starosta po projednání v bezpečnostní radě.

Dalšími subjekty zapojenými do procesu krizového plánování jsou Kancelář prezidenta republiky, Parlament ČR, Nejvyšší kontrolní úřad a další státní orgány, včetně Úřadu pro zahraniční styky a informace a BIS. Schválení krizových plánů těchto institucí je v pravomoci jejich vedoucích představitelů. Celkově krizové plánování představuje multidisciplinární a víceúrovňový proces, který vyžaduje koordinovanou spolupráci mezi různými orgány a institucemi, aby byla zajištěna připravenost státu na různorodé krizové situace (Štetina et al., 2014).

3.3.4 Orgány krizového řízení

V rámci České republiky jsou orgány krizového řízení zřizovány a definovány legislativou, konkrétně zákonem o krizovém řízení, který stanoví, jaké veřejné správní orgány na úrovni státu i samosprávy jsou oprávněny a pověřeny řešit krizové situace, ať už mají původ vojenský či nevojenský. Tento systém zahrnuje široké spektrum orgánů – od Vlády ČR, přes ministerstva, ústřední správní úřady, Českou národní banku, až po orgány na úrovni krajů a obcí, včetně těch s rozšířenou působností.

Klíčovým aspektem krizového řízení je vytvoření efektivní struktury, která zahrnuje koordinační a pracovní orgány jako jsou pracoviště krizového řízení, bezpečnostní rady

a krizové štáby. Pracoviště krizového řízení, přímo podřízené vedoucím příslušných správních orgánů (ministrům, hejtmanům, starostům), jsou základem pro koordinaci přípravy a reakce na krizové situace. Jejich konkrétní podoba a rozsah se liší v závislosti na úrovni správy, od specializovaných odborů a oddělení na národní a regionální úrovni po jednotlivce s kumulovanými funkcemi na místní úrovni.

Bezpečnostní rady, fungující na všech úrovních od státní po místní, poskytují poradenství v oblasti bezpečnostní politiky a přípravy krizových opatření. Jsou zřizovány na základě ústavního či krizového zákona a řídí se schválenými statuty a jednacími řády. Krizové štáby pak představují operativní orgány, které se aktivují při vzniku krizové situace a řídí konkrétní reakce na ni, opět podle předem stanovených pravidel a metodik.

V situacích, kdy dojde k aktivaci Ústředního krizového štábu v důsledku specifických krizí, jako jsou epidemie, povodně, nebo zvláštní veterinární situace, se do jeho činnosti zapojují i specializované komise, jako je Ústřední nákazová, povodňová nebo epidemiologická komise, což umožňuje cílenou a koordinovanou reakci na danou situaci. Tento integrovaný přístup zajišťuje, že reakce na krize je komplexní a zahrnuje všechny relevantní složky státní správy a samosprávy.

Přestože termín „pracoviště krizového řízení“ byl z právních předpisů odstraněn kvůli možným nedorozuměním ohledně jeho významu, v praxi se nadále užívá a jeho role v rámci krizového řízení zůstává klíčová. Tento termín odráží nejen fyzické místo, kde se krizové řízení odehrává, ale také organizační a personální strukturu, která je základem pro efektivní přípravu a řešení krizových situací.

Tato struktura a organizace krizového řízení v České republice představuje komplexní systém, který je připraven reagovat na široké spektrum krizových situací, a zajišťuje, že každá úroveň veřejné správy je vybavena potřebnými nástroji a postupy pro efektivní řešení krizí, čímž se zvyšuje bezpečnost a odolnost státu vůči nepředvídaným událostem (Antušák, 2009).

3.4 RIZIKA A HROZBY

Riziko se chápe jako možnost vzniku škodlivé situace, která může negativně ovlivnit určitý cíl. Tento koncept lze rovněž vnímat jako potenciál odchýlení od požadovaného výsledku. Riziko v sobě zahrnuje reakci na existující hrozbu a je ovlivněno mírou připravenosti

a schopností subjektu čelit potenciálním negativním důsledkům, a to prostřednictvím efektivního rozhodovacího procesu.

Hrozba se pojímá jako nezávislý fenomén s potenciálem způsobit škodu cílenému objektu nebo subjektu. Tento jev může mít přírodní charakter, jako jsou například přírodní katastrofy, kde neexistuje žádný úmysl způsobit škodu. Na druhé straně stojí hrozby úmyslné, které jsou vědomě generovány lidmi s cílem dosáhnout určitého záměru, jako je například v případě teroristických činů (Smolík, Šmíd, 2010).

3.4.1 Asymetrické hrozby

Pod pojmem asymetrické hrozby rozumíme útoky, při kterých útočník využívá netradiční metody nebo prostředky, proti kterým se nelze bránit standardními postupy. Cílem těchto akcí je převýšit technologicky pokročilého protivníka tím, že se zaměří na jeho zranitelná místa pomocí nekonvenčních taktik. Pojem se poprvé objevil v roce 1997 na Národní univerzitě obrany v USA a rychle se rozšířil do terminologie národní bezpečnosti a krizového managementu, zejména v rámci zemí NATO. Asymetrické hrozby často představují skupiny s menšími zdroji, včetně teroristických organizací, které cílí na klíčové prvky infrastruktury vyspělých států. Tyto hrozby jsou obzvláště nebezpečné díky své schopnosti zasáhnout libovolný cíl a dělí se do tří hlavních kategorií: globalizační, destabilizační a proliferační.

3.4.2 Věcné hrozby

Hrozby, kterým čelíme, jsou různorodé a lze je rozdělit do několika kategorií:

Přírodní hrozby: tyto hrozby zahrnují extrémní povětrnostní jevy, jako jsou povodně, sucho, sněhové bouře, bouřky, a také tektonickou aktivitu vedoucí k zemětřesením, sesuvům půdy a lavinám. Dále sem patří epidemie, které mohou v případě masového rozšíření přerůst v pandemie, a další přírodní jevy jako úniky plynu, magnetické anomálie, radioaktivní znečištění nebo dopad kosmických těles.

Antropogenní hrozby: tyto hrozby jsou přímo spojeny s lidskou činností a technologickým rozvojem. Patří sem rizika spojená s průmyslovou výrobou, energetikou a technologiemi, které mohou vést k nehodám a katastrofám. Rozlišujeme mezi technogenními

(průmyslovými a technickými), ekologickými (škody na životním prostředí), agrogenními (zemědělské rizika) a sociogenními (rizika spojená s lidským faktorem) hrozbami.

Sociální, společenské a ekonomické hrozby: tyto hrozby mohou ohrozit bezpečnost jednotlivců, rodin, organizací i celých států. Mohou nabývat různých forem od nevojenských (jako jsou sociální nepokoje nebo ekonomické krize) až po bezpečnostní a vojenské hrozby, které mohou mít vnitřní i mezinárodní rozměr (Antušák, 2009).

4 PRAKTICKÁ ČÁST PRÁCE

4.1 VEŘEJNÉ UKAZATELE SBORŮ V AKTUÁLNÍM KONTEXTU

Tato část podává podrobný přehled nejaktuálnějších informací o veřejných ukazatelích bezpečnostních a záchranných sborů, které jsou klíčové pro posouzení jejich činnosti v současném kontextu. Prostřednictvím výročních zpráv a finančních přehledů lze nahlédnout do interních operací, rozpočtových alokací a strategických rozhodnutí těchto institucí v průběhu posledních pěti let. Analýza těchto dat má za cíl poskytnout detailní pohled na to, jakými změnami a vývojem prošly jednotlivé složky, jak se vyrovnávaly s výzvami a jaký dopad měly jejich akce na bezpečnostní sektor a společnost jako celek.

4.1.1 Finanční tok HZS ČR

V následující tabulce je zčásti znázorněn rozpočet Hasičského záchranného sboru České republiky v letech 2019 až 2023. Tato tabulka znázorňuje rozdělení prostředků mezi platy zaměstnanců, běžné i kapitálové výdaje, ale i jejich podíl na HDP. Tyto údaje nám poskytují hlubší vhled do finančního zázemí instituce a jejího vývoje v čase.

Tabulka 1: Rozpočet HZS 2019–2023

Rok	Rozpočet HZS ČR (v tis. Kč)	Platy příslušníků (v tis. Kč)	Platy občanských zaměstnanců (v tis. Kč)	Ostatní běžné výdaje (v tis. Kč)	Kapitálové výdaje (v tis. Kč)	Podíl k HDP v %
2019	11 647 397	5 633 690	414 398	1 384 553	1 814 145	0,20
2020	12 392 543	6 061 046	428 634	1 621 008	1 689 523	0,22
2021	12 679 970	6 222 689	428 059	1 565 512	2 000 877	0,21
2022	14 847 339	6 438 604	454 286	2 236 002	2 917 958	0,22
2023	16 399 737	7 033 575	478 150	1 739 145	4 195 253	0,22

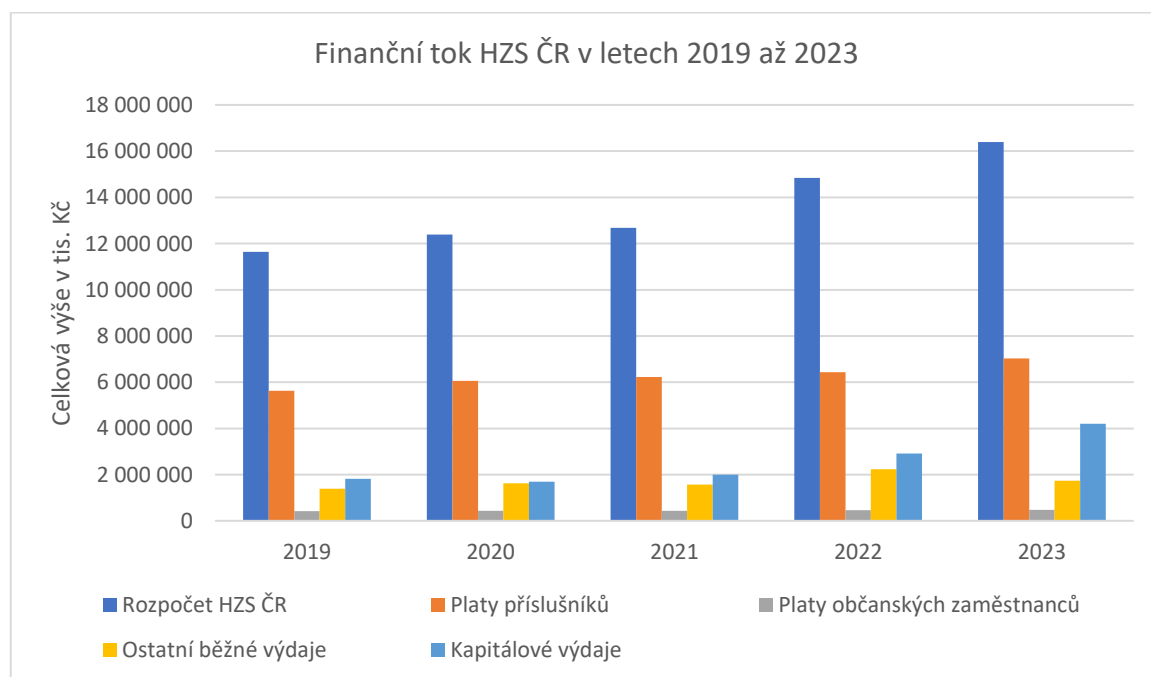
Zdroj: Vlastní zpracování na základě veřejně dostupného rozpočtu sboru

V letech 2019 až 2023 došlo k postupnému růstu rozpočtu HZS ČR. Rozpočet v roce 2019 činil 11,65 miliardy Kč, což představovalo 0,20 % podílu k HDP, a vzrostl

na 16,40 miliard Kč v roce 2023, tedy 0,22 % HDP. Plat příslušníků HZS ČR vzrostl z 5,63 miliard Kč v roce 2019 na 7,03 miliard Kč v roce 2023. Občanským zaměstnancům bylo v roce 2019 vyplaceno 414 milionů Kč a tento částka narostla na 478 milionů Kč v roce 2023.

Největší nárůst vykazují ostatní běžné výdaje, které v roce 2022 dosáhly 2,24 miliardy Kč a poté klesly na 1,74 miliardy Kč v roce 2023. Kapitálové výdaje se v daném období neustále zvyšují, a to více než dvojnásobně z 1,81 miliardy Kč v roce 2019 na 4,22 miliardy Kč v roce 2023. Tento trend ukazuje na významné investice do infrastruktury a vybavení hasičů. Celkově rozpočet HZS ČR odráží zvýšené investice a platy, ale také prioritní zaměření na modernizaci a zvyšování bezpečnosti.

Graf 1: Finanční tok HZS ČR v letech 2019–2023

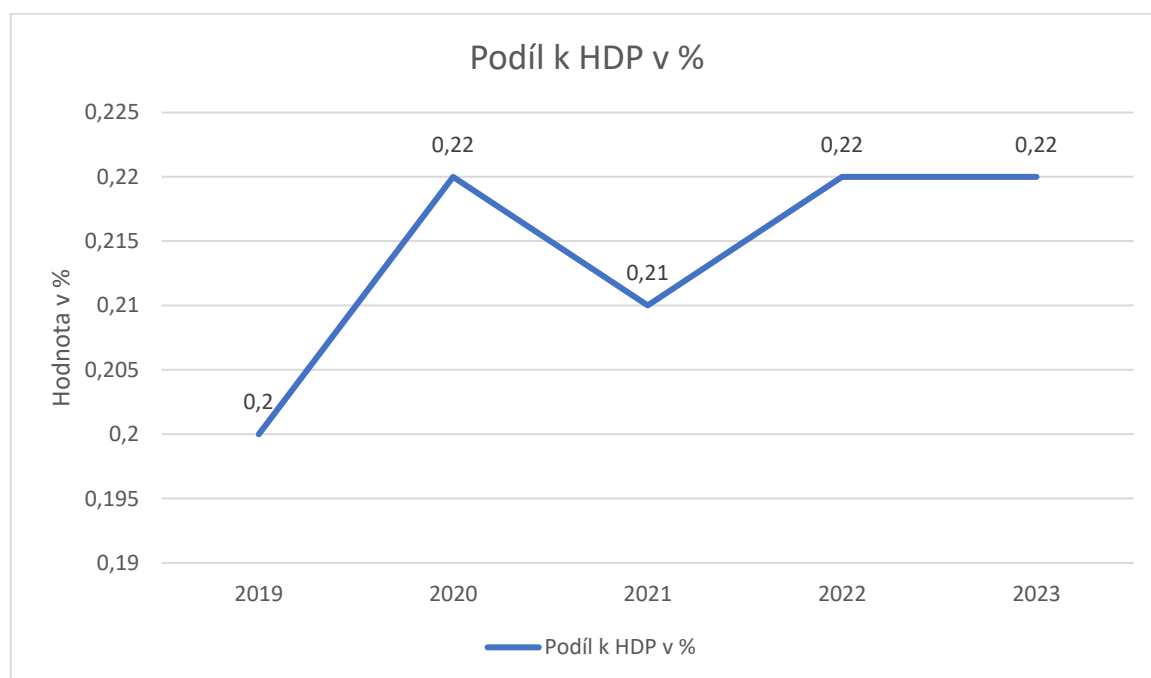

Zdroj: Vlastní zpracování na základě veřejně dostupného rozpočtu sboru

Graf znázorňuje finanční toky HZS ČR na období 2019–2023, přičemž každá barva představuje jinou kategorii výdajů. Celkový rozpočet HZS ČR (tmavě modrá barva) se zvýšil o 40,80 %, což svědčí o výrazném nárůstu finančních prostředků v tomto období. Platy příslušníků (oranžová barva) vzrostly o 24,85 %, což odráží zvýšené investice do lidských zdrojů hasičů. Platy občanských zaměstnanců (šedá barva) vzrostly o skromnějších 15,38 %.

Ostatní běžné výdaje (žlutá) vykazují dynamický trend. Vrcholu dosáhly v roce 2022 a za celé období vzrostly o 25,61 %. Nejvýraznější změny jsou patrné u kapitálových výdajů, které jsou znázorněny světle modrou barvou a které se zvýšily o 131,25 %, což svědčí o významných investicích do kapitálových aktiv, infrastruktury a vybavení. Tyto změny odrážejí zaměření a rozvoj hasičského sboru.

Graf 2: Podíl k HDP v %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě veřejně dostupného rozpočtu sboru

Tento graf znázorňuje vývoj rozpočtu HZS ČR v procentech HDP v letech 2019 až 2023. V roce 2019 činil tento podíl 0,20 %, v roce 2020 se zvýšil na 0,22 %. V následujícím roce 2021 se mírně snížil na 0,21 %, avšak v letech 2022 a 2023 se ustálil na 0,22 %. Z těchto údajů vyplývá, že financování hasičských a záchranných sborů je ve srovnání s celkovým národním hospodářstvím relativně stabilní a meziročně dochází pouze k malým výkyvům.

Aktuální podfinancování HZS ČR

Tiskový mluvčí HZS ČR autorovi poskytl podrobný přehled o aktuální situaci a výzvách, kterým čelí sbor v nadcházejícím roce 2024. Z těchto informací vyplývá, že HZS ČR se potýká s významným nedostatkem financí pro své operace, kde kriticky chybí 770 milionů Kč na úplné pokrytí provozních nákladů. Tento deficit je rozdělen do několika klíčových

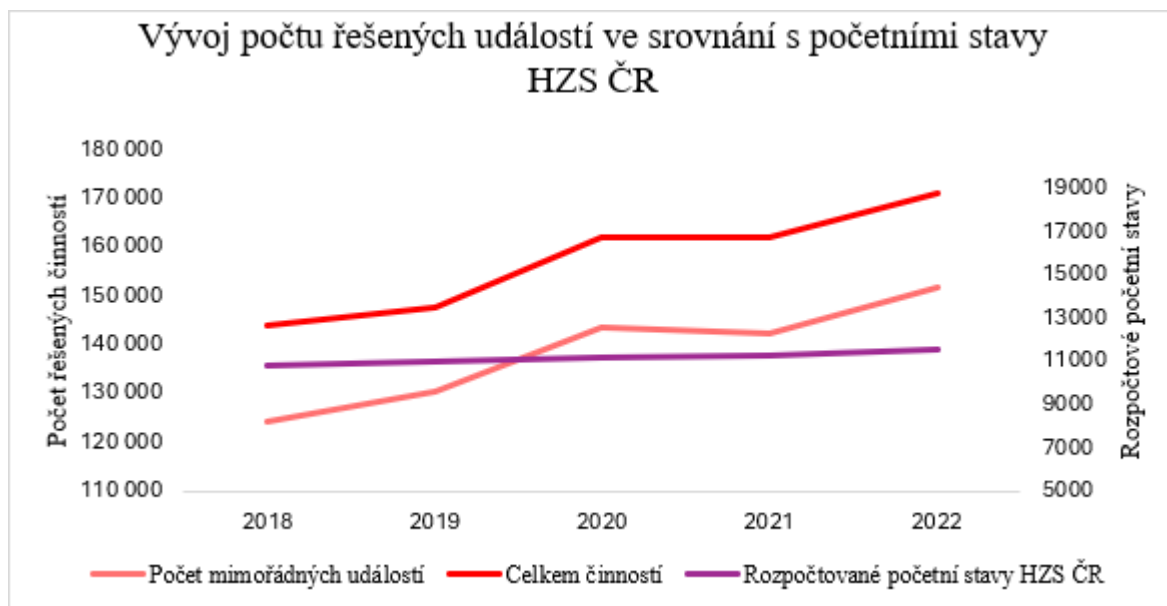
kategorií: chybí 167 milionů Kč na pohonné hmoty a energie, což může vážně ohrozit mobilitu a rychlou reakci jednotek; 130 milionů Kč potřebných na servis a údržbu techniky, což je zásadní pro udržení technické vybavenosti sboru v plně funkčním stavu; 173 milionů Kč, které jsou nezbytné pro opravy a údržbu požární techniky a stavebních objektů, jejichž stáří a opotřebení mohou vést k vážným komplikacím v případě mimořádných událostí; dalších 173 milionů Kč je nezbytných pro obnovu zásob osobních ochranných prostředků a vybavení, což přímo souvisí s ochranou a bezpečností hasičů při výkonu jejich služby.

Rovněž je zdůrazněna potřeba 119 milionů Kč na podporu neinvestičních dotací pro neziskové organizace a obce, které hrají klíčovou roli v systému požární ochrany. Je znepokojující, že rozpočet pro rok 2024 je o více než 12 % nižší oproti roku 2010, přestože došlo k výraznému nárůstu spotřebitelských cen, což představuje 37,5% zvýšení od té doby, včetně rekordního zdražení o 15,1 % v samotném roce 2022. Tato situace odhaluje závažnou nerovnováhu mezi finančním zajištěním a rostoucími náklady na služby, které HZS ČR poskytuje.

Z hlediska personální struktury je situace rovněž napjatá. V roce 2024 bude mít sbor dle rozpočtovaných stavů celkem 11 887 míst, z toho 10 850 bude sloužit přímo ve výjezdových jednotkách, což je životně důležité pro zajištění rychlé a efektivní reakce na mimořádné události. Nicméně proběhnou úpravy, které zahrnují převod 50 pracovních míst zaměstnanců na pozice příslušníků, zatímco dalších 50 míst bude přerozděleno k posílení hasičských stanic typu P1 (pobočné stanice) a C1 (centrální stanice), což představuje strategické posílení sboru v oblastech, kde je to nejvíce potřeba. Celkově se však počet pracovních míst sníží o 92, což může znamenat další nároky na již tak vytížené pracovníky.

Navzdory těmto finančním a personálním obtížím pokračují příslušníci a zaměstnanci HZS ČR ve své práci na nejvyšší úrovni a udržují si vysokou míru důvěry od veřejnosti a ostatních složek IZS. HZS ČR si zachovává svou efektivitu i díky začlenění speciálních služeb a vlastních výzkumných pracovišť. Současný systém stanovení hasičských stanic a optimalizace jejich početního stavu přizpůsobuje HZS ČR aktuálním potřebám společnosti, což je nezbytné pro udržení vysoké úrovně připravenosti a reaktivity na mimořádné situace.

Graf 3: Vývoj počtu řešených událostí ve srovnání s početními stavů HZS ČR

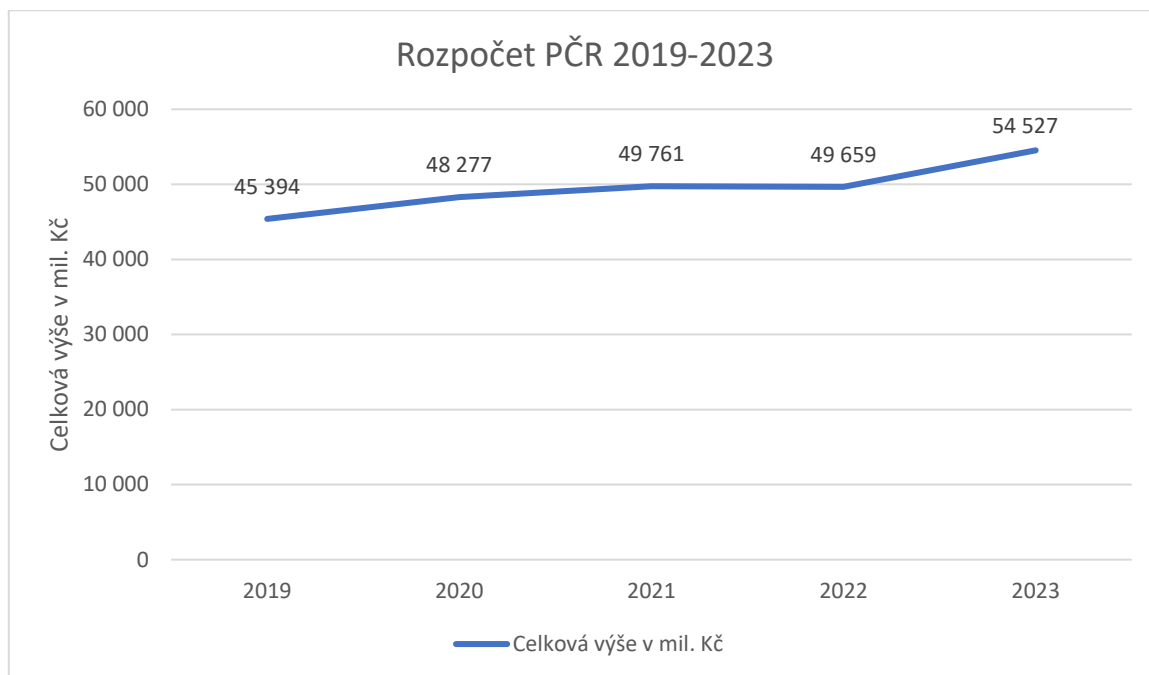
Zdroj: Tiskový mluvčí HZS ČR

Mezi lety 2018 a 2022 vzrostl počet událostí, s nimiž se HZS ČR musel vypořádat, konzistentně, avšak mírně, s ročními procentuálními nárůsty pohybujícími se okolo 1,1 %. Tento trend naznačuje stoupající zátěž pro hasičské jednotky, přičemž v roce 2022 se počet incidentů zvýšil na 160 tisíc. S tím souvisí i mírný růst celkového počtu členů sboru a rozpočtovaných početních stavů, které se snaží udržet krok s narůstajícími požadavky na služby HZS ČR.

4.1.2 Příjmy a výdaje Policie ČR: Analýza dostupných dat

Ke dni 7. března 2016 byl stanoven objem finančních prostředků na financování výdajů Policie ČR na rok 2016 ve výši 32 289 558 717 korun. Z tohoto rozpočtu pocházelo 98,27 % z prostředků ministerstva vnitra, 0,03 % z prostředků ministerstva financí, 0,03 % z prostředků ministerstva vnitra a 0,03 % z prostředků ministerstva vnitra. Přebytek rozpočtu činil 1,64 % z důvodu nároků z nespotebovaných výdajů z minulých let, ostatní mimorozpočtové zdroje, jako jsou sponzorské dary, dotace, pojistné fondy a prostředky z fondů kulturních a sociálních potřeb, tvořily 0,06 % rozpočtu. Přibližně 0,4 % rozpočtu je vyčleněno jako rezerva na zahraniční dotace, které mají být vráceny z fondů EU a finančních mechanismů v jiných zemích. Bohužel Policie ČR zveřejňuje pouze omezené informace, a tak jsou uvedena pouze dostupná data.

Graf 4: Rozpočet PČR v letech 2019–2023

Zdroj: Vlastní zpracování na základě veřejně dostupných informací sboru

Rozpočet Policie ČR vzrostl od roku 2019 do roku 2023 ze 45,394 milionů Kč na 54,527 milionů Kč. Mezi lety 2019 a 2020 došlo k nárůstu o 6,35 %, následující rok 2021 přinesl růst o 3,07 %. V roce 2022 pak rozpočet mírně klesl o 0,20 %, ale v roce 2023 se zvýšil o 9,80 %, což ukazuje na značný nárůst ve srovnání s předchozím rokem.

Počet policistů k 1. 1. 2021 je **40 434**.

Počet tzv. občanských zaměstnanců, kteří ke dni 1. 1. 2020 nepobírají starobní důchod, je **8 529**.

Počet tzv. občanských zaměstnanců, kteří ke dni 1. 1. 2020 pobírají starobní důchod, je **1 271**.

Služební příjem policistů:	22 857 428 071 Kč
Platy občanských zaměstnanců:	3 258 439 472 Kč
Celkem:	26 115 867 543 Kč

Odměny policistů:	672 709 774 Kč
Odměny občanských zaměstnanců:	175 309 506 Kč
Celkem:	848 019 280 Kč (Policie ČR, 2023)

4.1.3 Celní správa České republiky

Celní správa České republiky podporuje principy transparentnosti a odpovědnosti tím, že na svých oficiálních webových stránkách pravidelně zveřejňuje podrobný schválený rozpočet. Tento krok umožňuje občanům nahlédnout do finančních toků a způsobů využití veřejných prostředků, čímž se zvyšuje důvěra veřejnosti v instituci a její činnost. Pro ilustraci transparentnosti byly zvoleny ukazatele z období 2019 až 2023, aby byly prezentovány nejaktuálnější dostupné informace.

Tabulka 2: Příjmy z rozpočtu Celní správy ČR 2019–2023

Příjmy	2019 (v Kč)	2020 (v Kč)	2021 (v Kč)	2022 (v Kč)	2023 (v Kč)
Příjmy celkem	3 566 757 833	3 846 574 990	3 683 288 284	4 629 837 093	4 534 203 734
Daňové příjmy	9 500 000	4 000 000	38 000 000	38 000 000	38 000 000
Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti	763 755 436	789 164 990	798 137 093	798 137 093	860 391 785
v tom: pojistné na důchodové pojištění	678 893 721	701 624 313	713 988 453	713 988 453	769 679 553

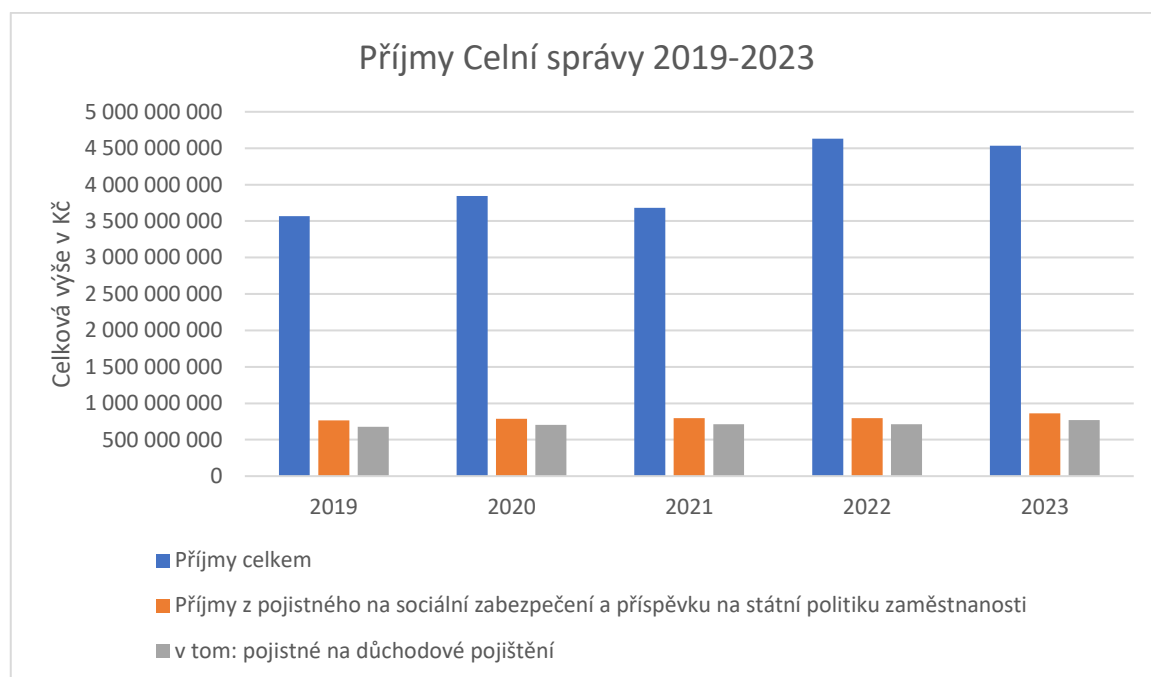
Zdroj: Vlastní zpracování na základě veřejně dostupného rozpočtu sboru

Tabulka představuje vývoj příjmů Celní správy ČR za období let 2019 až 2023 v českých korunách. Celkové příjmy v roce 2019 dosáhly částky 3,566 miliardy Kč, následně vzrostly na 3,846 miliardy Kč v roce 2020. V roce 2021 došlo k mírnému poklesu na 3,683 miliardy Kč, avšak v roce 2022 příjmy prudce vzrostly na 4,630 miliardy Kč, poté se mírně snížily na 4,534 miliardy Kč v roce 2023.

Daňové příjmy se v roce 2019 pohybovaly na úrovni 9,5 milionu Kč, ale v roce 2020 došlo k výraznému poklesu na 4 miliony Kč. Od roku 2021 do roku 2023 však byly daňové příjmy stabilní, a to na úrovni 38 milionů Kč.

Zvláště zajímavý je vývoj příjmů z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Ty začaly v roce 2019 na úrovni 763,755 milionů Kč a postupně se zvyšovaly každým rokem, dosahující v roce 2023 nejvyšší hodnoty 860,392 milionů Kč. V této kategorii je dalším zdrojem příjmů pojistné na důchodové pojištění, které se z 678,894 milionů Kč v roce 2019 zvýšilo na 769,680 milionů Kč v roce 2023. Tato čísla ilustrují dynamiku a změny v rozpočtu a ukazují na klíčové oblasti, kde dochází k navýšení příjmů státu.

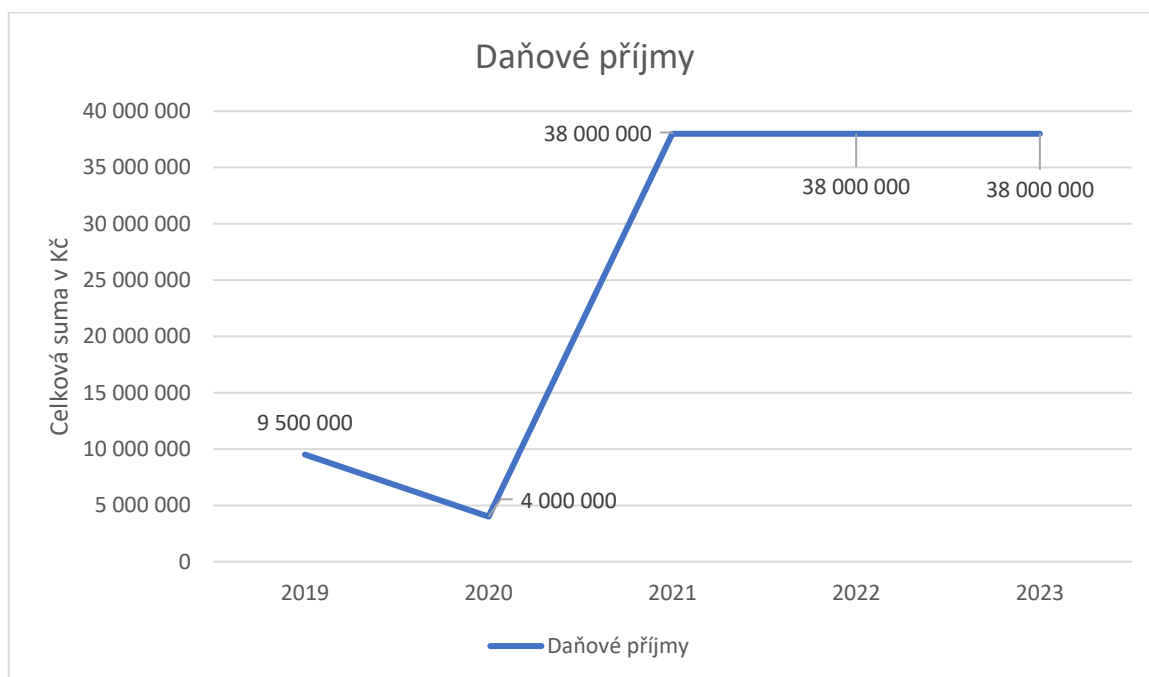
Graf 5: Příjmy Celní správy ČR v letech 2019–2023

Zdroj: Vlastní zpracování na základě veřejně dostupného rozpočtu sboru

Příjmy Celní správy ČR vzrostly mezi lety 2019 a 2020 o 7,85 %, následované poklesem o 4,24 % v roce 2021. V roce 2022 došlo k razantnímu nárůstu o 25,70 %, avšak v roce 2023 příjmy klesly o 2,07 %. Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti ukázaly méně výraznou, ale stálou dynamiku: mírný nárůst o 3,33 % v roce 2020 a o 1,14 % v roce 2021, bez změny v roce 2022, a následným zvýšením o 7,80 % v roce 2023. Specifická část těchto příjmů, pojistné na důchodové pojištění, sledovala podobný vzorec, což značí konzistentní růst a prioritní zaměření na sociální zabezpečení ve finanční strategii celní správy.

Graf 6: Daňové příjmy Celní správy ČR v letech 2019–2023

Zdroj: Vlastní zpracování na základě veřejně dostupného rozpočtu sboru

Daňové příjmy Celní správy ČR zažily mezi roky 2019 a 2020 pokles o 57,89 %. Avšak v roce 2021 nastal prudký nárůst o 850 %, kdy se daňové příjmy zvýšily na 38 milionů Kč, v následujících letech 2022 a 2023 se již tyto příjmy nezměnily. Přes rozsáhlé pátrání se autorovi nepodařilo odhalit přesné faktory, které by tento výrazný nárůst v roce 2021 vysvětlovaly.

Tabulka 3: Výdaje rozpočtu Celní správy ČR 2019–2023

Výdaje	2019 (v Kč)	2020 (v Kč)	2021 (v Kč)	2022 (v Kč)	2023 (v Kč)
Výdaje celkem	5 921 553 857	6 122 686 373	6 168 531 629	7 154 649 344	6 511 187 451
Výdaje na zabezpečení úkolů celní správy	5 921 553 857	6 122 331 373	6 166 875 629	7 149 374 344	6 511 187 451
V tom: sociální dávky	537 405 000	623 157 607	780 375 672	892 376 039	910 210 455
výdaje na činnost celní správy	5 384 148 857	5 499 173 766	5 386 499 957	6 256 998 305	5 600 976 996
Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci	3 061 139 248	3 169 640 415	3 169 640 415	3 114 451 826	3 321 407 658
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem	1 040 787 342	1 071 338 458	1 071 338 458	1 052 500 413	1 122 452 009
Převod fondu kulturních a sociálních potřeb	61 042 598	63 212 621	63 212 621	62 091 078	66 223 028

Zdroj: Vlastní zpracování na základě veřejně dostupného rozpočtu sboru

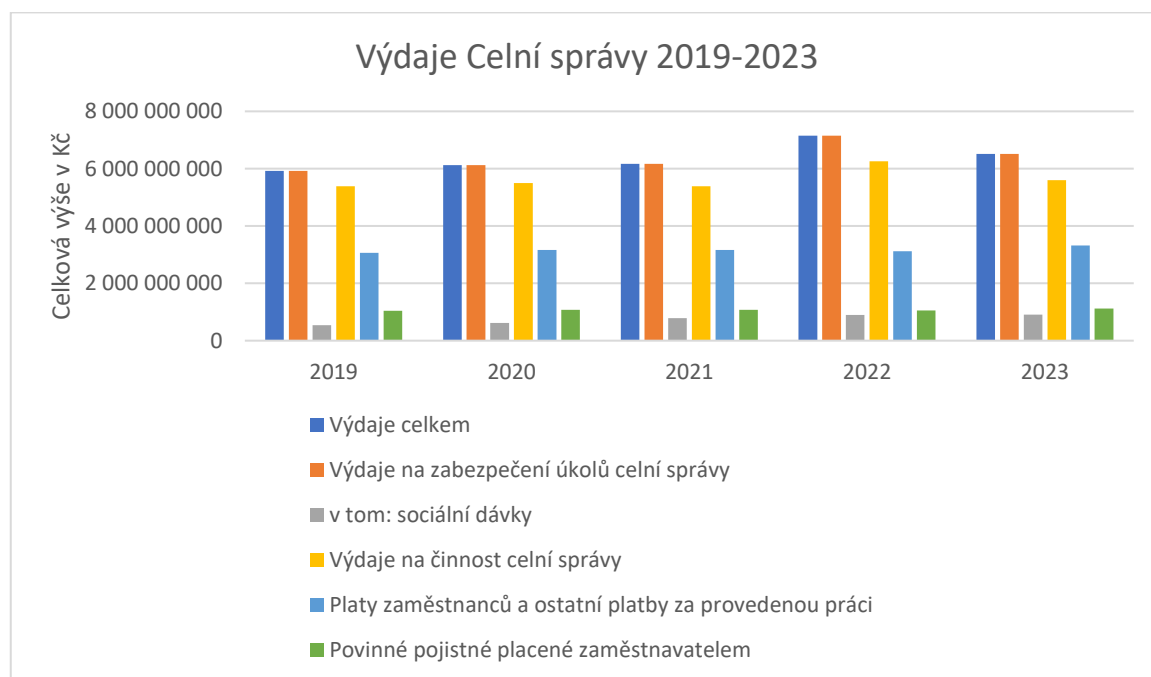
Tato tabulka prezentuje vývoj výdajů v průběhu let 2019 až 2023 v rámci Celní správy ČR. Celkové výdaje vzrostly z 5,921 miliard Kč v roce 2019 na 7,155 miliard Kč v roce 2022, než se snížily na 6,511 miliard Kč v roce 2023. V rámci těchto celkových výdajů byly výdaje přímo na zabezpečení úkolů celní správy největší položkou, přičemž tvořily téměř celý rozpočet každý rok.

Sociální dávky, které jsou součástí těchto výdajů, ukazují značný nárůst z 537 milionů Kč v roce 2019 na 910 milionů Kč v roce 2023. Výdaje na samotnou činnost celní správy se výrazně zvýšily v roce 2022 na 6,257 miliard Kč, avšak v následujícím roce došlo k poklesu na 5,601 miliard Kč.

Co se týče platů zaměstnanců a ostatních plateb za provedenou práci, tyto výdaje se nejprve zvýšily z 3,061 miliard Kč v roce 2019 na 3,170 miliard Kč v roce 2020 a 2021, poté se

snížily v roce 2022 a opět vzrostly na 3,321 miliard Kč v roce 2023. Povinné pojistné placené zaměstnavatelem vykazuje konzistentní růst, zejména z 1,041 miliard Kč v roce 2019 na 1,122 miliard Kč v roce 2023. Celkové výdaje odrážejí narůstající potřeby Celní správy ČR, včetně rozšíření jejích činností, zlepšení služeb a podpory klíčových funkcí, které jsou nezbytné pro její účinné plnění úkolů.

Graf 7: Výdaje Celní správy ČR v letech 2019–2023

Zdroj: Vlastní zpracování na základě veřejně dostupného rozpočtu sboru

V období 2019 až 2023 se výdaje Celní správy ČR vyvíjely s proměnlivou dynamikou. Po mírném nárůstu o 3,40 % v roce 2020 a 0,75 % v roce 2021 došlo v roce 2022 k výraznému zvýšení o 15,99 %. Následující rok však přinesl pokles o 8,99 %. Výdaje specificky určené na zabezpečení úkolů celní správy vykazovaly podobný trend s mírnějším růstem v prvních dvou letech a poté signifikantním nárůstem v roce 2022, který byl obrácen poklesem v roce 2023.

Sociální dávky jako indikátor sociální podpory poskytované celní správou zaznamenaly výrazný růst v letech 2020 a 2021, pokračující mírnějším zvýšením v roce 2022, a stabilizovaly se s mírným nárůstem ve výši 2,00 % v roce 2023. Výdaje na samotnou činnost celní správy ukázaly počáteční růst, pokles v roce 2021, následovaný robustním nárůstem v roce 2022, který však byl následně obrácen poklesem o 10,48 % v roce 2023.

Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci se zvýšily v roce 2020, ale následně se v roce 2021 nezměnily. V roce 2022 došlo k poklesu a v roce 2023 opět k nárůstu o 6,65 %. Povinné pojistné placené zaměstnavatelem také vykazovalo fluktuace, s mírným nárůstem v roce 2020, bez změny v roce 2021, následným poklesem v roce 2022 a růstem v roce 2023. Tyto výkyvy v platbách a pojistném odrážejí nejen změny v nákladech na pracovní sílu, ale i širší ekonomické faktory ovlivňující rozpočet celní správy.

4.1.4 Výroční přehledy zpravodajských služeb

BIS, Úřad pro zahraniční styky a Vojenská zpravodajská služba zveřejnily výroční zprávy, v nichž uvádějí své rozpočty a činnosti v roce 2022. BIS má celkový rozpočet 2,735 miliardy Kč a investuje velké prostředky do infrastruktury a technologií. Počet žádostí o informace od Úřadu národního zpravodajství je zanedbatelný, což naznačuje omezenou interakci s veřejností. Vojenské zpravodajství uvedlo, že žádná žádost nebyla odmítnuta, což svědčí o transparentním přístupu k informacím. Tyto zprávy zdůrazňují především finanční a operativní aspekty českého zpravodajství.

Rozpočet a financování BIS v roce 2022

V roce 2022 BIS publikovala své výroční zprávy do daného roku. Rozpočet BIS byl stanoven zákonem č. 57/2022 Sb., o státním rozpočtu ČR, kde byly příjmy určeny na 250 milionů Kč a výdaje na 2,12 miliardy Kč. BIS měla k dispozici i nespotřebované rozpočtové prostředky z předchozích let. Celkový rozpočet BIS v roce 2022, včetně těchto prostředků, dosáhl 2,735 miliardy Kč.

Hlavními výdajovými položkami byly kapitálové výdaje na udržení a rozvoj materiálně technické základny, včetně výstavby nového technickoadministrativního objektu. Investice směřovaly také do zpravodajské techniky, informačních a komunikačních technologií, a byla potřebná i obměna dopravních prostředků. Osobní výdaje, zejména mzdy a příslušenství, tvořily největší část běžných výdajů, stejně jako výdaje na výsluhové nároky bývalých příslušníků. Další významné výdaje byly směřovány do speciální techniky a finančních prostředků pro přímou zpravodajskou činnost. Provozní výdaje zahrnovaly například náklady na energie, pohonné hmoty a služby nezbytné pro chod organizace.

Růst cen komodit a služeb v roce 2022 měl dopad na výši provozních výdajů, ale základní potřeby přesto byly zajištěny. Efektivní využití nespotřebovaných výdajů umožnilo pokrýt základní provozní a rozvojové potřeby, přestože rozpočet byl restriktivní a probíhala výstavba technickoadministrativního objektu. Podrobná zpráva o hospodaření BIS byla předložena ministerstvu financí a projednána ve Výboru pro bezpečnost Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ve stanoveném režimu (Bezpečnostní informační služba, 2022).

Výroční zpráva Úřadu pro zahraniční styky podle zákona č. 106/1999 Sb. za rok 2022
ÚZSI zveřejňuje podle § 18 zákona č. 106/1999 Sb., o právu na informace, ve znění pozdějších předpisů, výroční zprávu za rok 2022 o své činnosti v oblasti poskytování informací podle výše uvedeného zákona:

- Počet žádostí o přístup k informacím: 5
- Počet rozhodnutí o odmítnutí žádosti: 1
- Počet odvolání proti rozhodnutím: 0
- Popis hlavních částí každého rozhodnutí o přezkoumání zákonnosti rozhodnutí ÚZSI o odmítnutí žádosti o informace a přehled všech nákladů, které ÚZSI vynaložil (včetně nákladů na právní zastoupení svých zaměstnanců a pracovníků) v souvislosti se soudními řízeními týkajícími se práv a povinností podle zákona 106/1999 o svobodném přístupu k informacím: 0 případů
- Seznam udělených výhradních licencí, včetně odůvodnění potřeby udělit výhradní licenci: 0
- Počet stížností podaných podle § 16a zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím a stručný popis důvodů jejich podání a způsob jejich vyřízení: 0
- Další informace o provádění tohoto zákona: 0 (Úřad pro zahraniční styky a informace, 2023)

Výroční zpráva Vojenského zpravodajství

V roční zprávě Vojenského zpravodajství za rok 2022 byly uvedeny statistiky týkající se žádostí o informace a jejich zpracování. Zaznamenány byly pouze dvě žádosti o informace, přičemž žádná z nich nebyla zamítnuta. K žádným odvoláním či soudním řízením nedošlo. Nebyly uděleny žádné výhradní licence a nebyly podány stížnosti podle § 16a zákona o svobodném přístupu k informacím. Další informace vztahující se k uplatňování tohoto zákona nebyly uvedeny.

Žádost ze dne 23. března 2022 se týkala poskytnutí informací o veřejných zakázkách udělených Vojenským zpravodajstvím firmám z ruského sankčního seznamu v letech 2014–2021. Odpověď Vojenského zpravodajství uvádí, že v tomto období nebyly realizovány žádné veřejné zakázky pro tyto firmy, jak je uvedeno v seznamu zveřejněném Jiřím Skuhrovcem na jeho blogu (Vojenské zpravodajství, 2024).

4.1.5 Rozpočtový přehled Vězeňské služby: 2018–2022

Vězeňská služba České republiky usiluje o vysokou míru transparentnosti a za tímto účelem pravidelně zveřejňuje svůj rozpočet a finanční výkazy na svých webových stránkách. Díky tomu má veřejnost přesný a aktuální přehled o finanční situaci tohoto sboru, včetně podrobného rozpisu příjmů a výdajů. Zveřejňování těchto informací podporuje zásadu odpovědného řízení a umožňuje veřejnosti kontrolovat, jak jsou ve vězeňství vynakládány veřejné prostředky. Otevřený přístup k finančním údajům nejen zvyšuje důvěru veřejnosti v efektivitu a spravedlnost vězeňského systému, ale také posiluje základy demokratické společnosti založené na transparentnosti a participaci.

Tabulka 4: Rozpočet Vězeňské služby ČR 2019–2023

Rozpočet	2018 (v tis. Kč)	2019 (v tis. Kč)	2020 (v tis. Kč)	2021 (v tis. Kč)	2022 (v tis. Kč)
Celkové příjmy	1 401 630,02	1 511 938,24	1 510 008	1 701 619	1 675 832
Daňové příjmy	1 183 830,02	1 222 836,07	1 257 360	1 376 324	1 247 047
Nedaňové příjmy	217 800,00	217 800,00	217 800	325 294	428 784
Kapitálové příjmy	312,07	357,00	4 048,55	1 285	367
Výdaje celkem	10 907 596,61	11 756 692,48	12 284 458	12 554 198	12 324 684
Použití mimorozpočtových prostředků	40 424,92	39 161,10	20 320	51 552	49 314
Sociální dávky	1 325 000	1 376 303,50	1 666 484	1 769 900	2 056 743
Nevymožené pohledávky	709 010,53	561 925,13	545 402	562 682	584 726

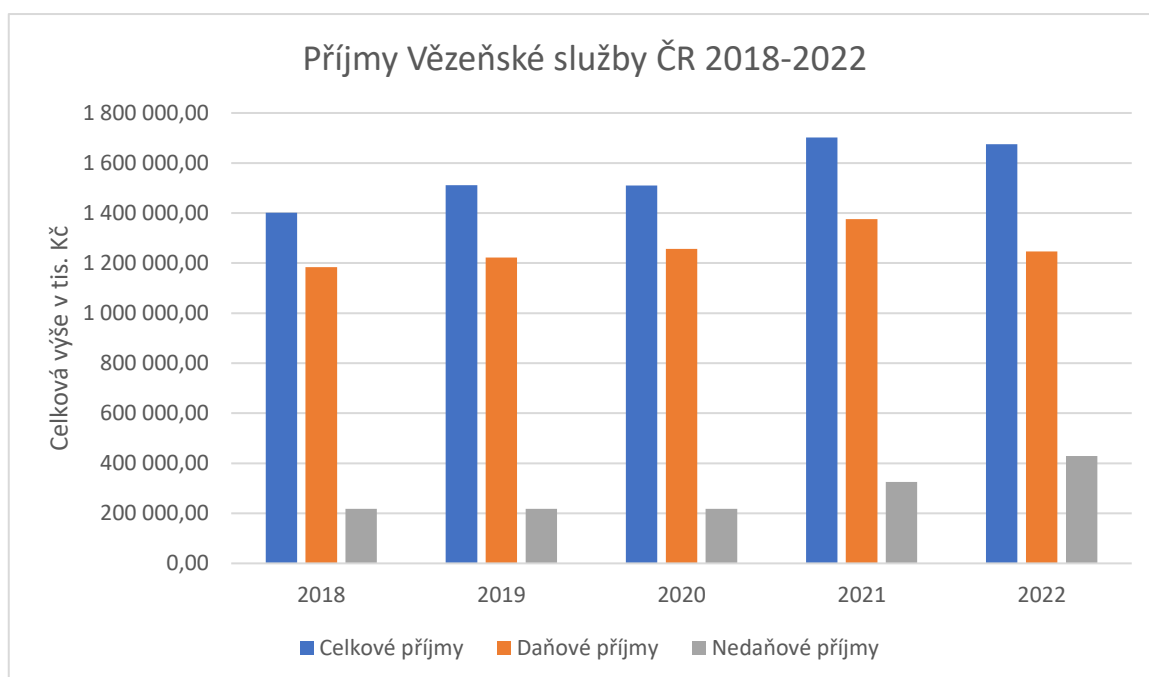
Zdroj: Vlastní zpracování na základě veřejně dostupného rozpočtu sboru

V období let 2018 až 2022 se rozpočet, kterým se řídily finanční toky, vyvíjel s rozmanitým tempem růstu i poklesu ve svých kategoriích. Celkové příjmy vzrostly z 1,401 miliardy Kč v roce 2018 na vrchol 1,701 miliardy Kč v roce 2021, než mírně poklesly na 1,676 miliardy Kč v roce 2022. Daňové příjmy, které tvořily významnou část těchto celkových příjmů, ukázaly sice nárůst mezi lety 2018 a 2021, ale následně v roce 2022 došlo k poklesu na 1,247 miliardy Kč.

Nedaňové příjmy se pohybovaly na stabilní úrovni 217,800 tis. Kč v letech 2018 a 2019, avšak následující roky vykázaly výrazný růst, s 325,294 tis. Kč v roce 2021 a 428,784 tis. Kč v roce 2022. Kapitálové příjmy byly relativně nízké, ale v roce 2021 zaznamenaly výrazný skok na 4,049 tis. Kč, ačkoli v následujícím roce opět klesly.

Výdaje celkem kontinuálně rostly z 10,908 miliardy Kč v roce 2018 na 12,554 miliardy Kč v roce 2021, předtím, než se v roce 2022 snížily na 12,325 miliardy Kč. Sociální dávky jako značný výdajový prvek vzrostly každý rok, dosahující maxima 2,057 miliardy Kč v roce 2022. Nevymozžené pohledávky, i když obecně klesaly od roku 2018, vykázaly v roce 2022 mírný růst na 584,726 tis. Kč. Použití mimorozpočtových prostředků se rovněž měnilo, s nejnižšími výdaji 20,320 tis. Kč v roce 2020 a návratem na vyšší úroveň 49,314 tis. Kč v roce 2022.

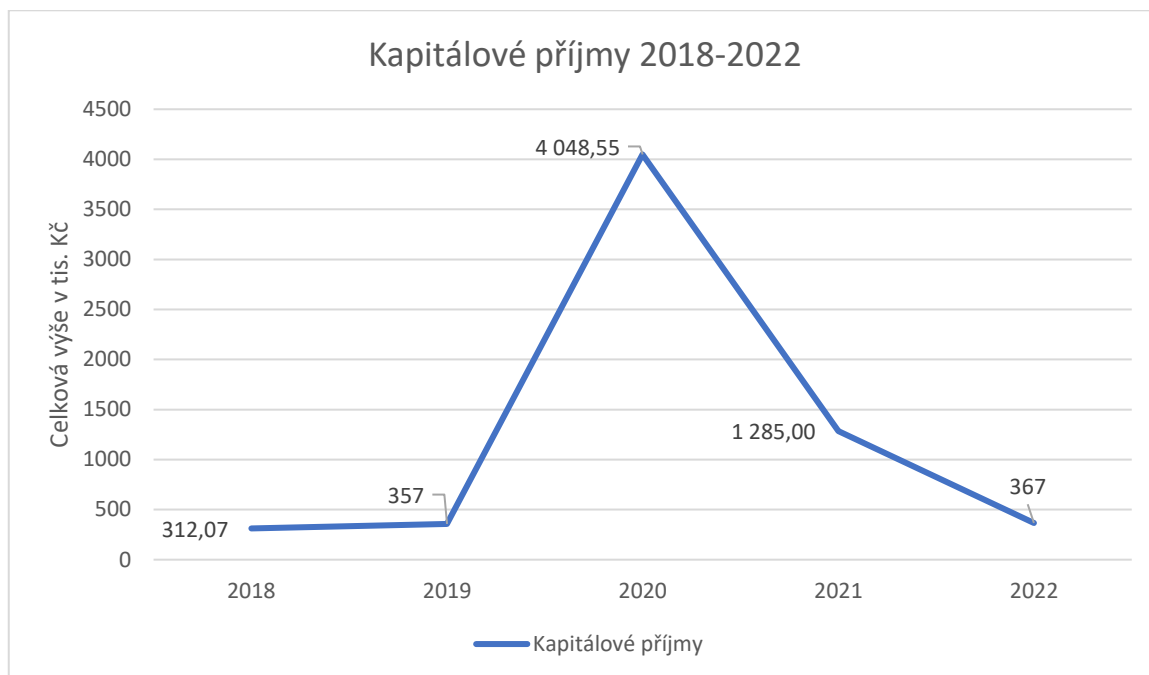
Graf 8: Příjmy Vězeňské služby ČR 2018–2022

Zdroj: Vlastní zpracování na základě veřejně dostupného rozpočtu sboru

Celkové příjmy Vězeňské služby ČR vykázaly v roce 2019 nárůst o 7,87 % ve srovnání s rokem 2018. V roce 2020 došlo k marginálnímu poklesu o 0,13 %, ale v roce 2021 se příjmy zvýšily o 12,69 %. V roce 2022 pak byl zaznamenán pokles o 1,52 %. Daňové příjmy se v roce 2019 zvýšily o 3,29 % a v roce 2020 o 2,82 %. Výraznější nárůst byl vidět v roce 2021, kdy daňové příjmy vzrostly o 9,46 %, avšak v roce 2022 došlo k poklesu o 9,39 %. Nedaňové příjmy zůstaly stále v letech 2018 až 2020, ale v roce 2021 se zvýšily o 49,35 % a v roce 2022 o dalších 31,81 %. Tyto procentuální změny odrážejí dynamiku finančního hospodaření a rozdílný vývoj daňových a nedaňových příjmů.

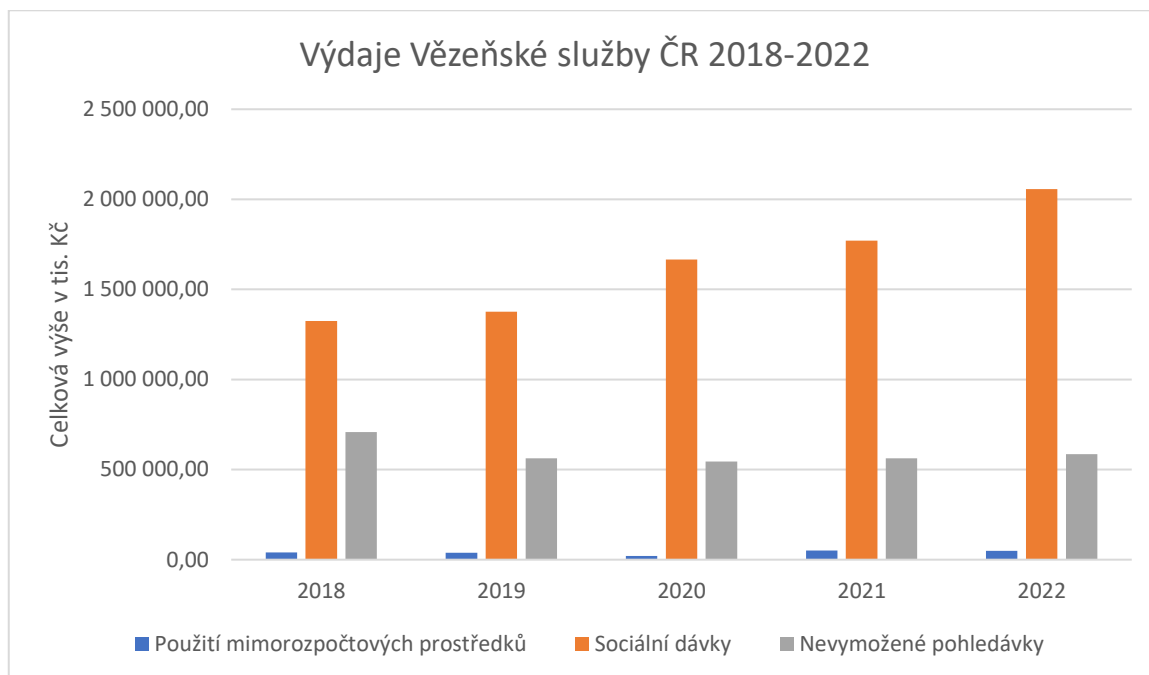
Graf 9: Kapitálové příjmy Vězeňské služby ČR 2018–2022

Zdroj: Vlastní zpracování na základě veřejně dostupného rozpočtu sboru

Kapitálové příjmy v letech 2018 až 2022 vykazují zajímavou dynamiku. Po mírném růstu o 14,40 % z roku 2018 na 2019 došlo v roce 2020 k mimořádnému nárůstu o 1034,05 %, což bylo způsobeno odprodejem nepotřebného majetku. Tento výrazný nárůst však byl následován poklesem o 68,26 % v roce 2021 a dalším výrazným poklesem o 71,44 % v roce 2022, což naznačuje, že vysoké příjmy z roku 2020 byly jednorázovým jevem, nikoli trendem udržitelným v dlouhodobém horizontu.

Graf 10: Výdaje Vězeňské služby ČR 2018–2022

Zdroj: Vlastní zpracování na základě veřejně dostupného rozpočtu sboru

V průběhu let 2018 až 2022 došlo k různým procentuálním změnám v kategoriích výdajů Vězeňské služby ČR. Použití mimorozpočtových prostředků v roce 2019 pokleslo o 3,13 % oproti roku 2018, v roce 2020 došlo k dramatickému poklesu o 48,11 %. Následující rok byl zaznamenán výrazný nárůst o 153,70 %, ale v roce 2022 se výdaje snížily o 4,34 %.

Sociální dávky vykazovaly stálý růst, zvýšily se o 3,87 % v roce 2019, o 21,08 % v roce 2020, o 6,21 % v roce 2021 a pokračovaly růstem o 16,21 % v roce 2022.

Nevyhozené pohledávky prošly poklesem o 20,75 % v roce 2019 a dále o 2,94 % v roce 2020. Poté bylo zaznamenáno mírné zvýšení o 3,17 % v roce 2021 a o 3,92 % v roce 2022, což odráží pokračující úsilí ve vymáhání dluhů.

Tyto procentuální změny ilustrují dynamický finanční obraz veřejných výdajů a závazků Vězeňské služby ČR během sledovaného pětiletého období.

Graf 11: Celkové výdaje Vězeňské služby ČR 2018–2022

Zdroj: Vlastní zpracování na základě veřejně dostupného rozpočtu sboru

V období 2018 až 2022 se celkové výdaje Vězeňské služby ČR vyvíjely následovně: v roce 2019 došlo k nárůstu o 7,78 % oproti předchozímu roku. V roce 2020 pokračoval růst, tentokrát o 4,49 %. V roce 2021 tempo růstu mírně kleslo na 2,20 %. V roce 2022 však došlo k prvnímu poklesu, kdy se výdaje snížily o 1,83 % oproti roku 2021.

4.1.6 Výroční přehled Generální inspekce bezpečnostních sborů 2022

Generální inspekce bezpečnostních sborů (GIBS) zveřejnila na svých webových stránkách výroční zprávu za rok 2022. Podle zprávy GIBS obdržela 50 žádostí o informace, z nichž většina byla zodpovězena kladně, ale pět žádostí nebylo uspokojivě vyřízeno. Z nich čtyři byly odmítnuty v plném rozsahu a jedné bylo vyhověno částečně. Proti odmítnutí bylo obdrženo pouze jedno odvolání. V tomto roce nebyla podána žádná žaloba ani nevznikly žádné náklady na soudní řízení, což svědčí o vysoké úrovni interního řízení případů. Nebyla udělena žádná výhradní licence a byly podány dvě stížnosti z důvodu nespokojenosti s postupy GIBS, z nichž jedné bylo vyhověno (Dragoun, 2023).

4.2 PŘÍDĚL FINANČÍ ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU

Níže uvedená tabulka ukazuje alokaci veřejných prostředků pro různé bezpečnostní složky v České republice na období 2019–2023. Tyto alokace ze státního rozpočtu by měly být rozdělovány jednotlivým bezpečnostním složkám tak, aby bylo zajištěno jejich bezproblémové fungování a efektivní reakce na bezpečnostní potřeby.

Tabulka 5: Příděl finančních prostředků ze státního rozpočtu 2019–2023

Rozpočet	2019 (v mil. Kč)	2020 (v mil. Kč)	2021 (v mil. Kč)	2022 (v mil. Kč)	2023 (v mil. Kč)
HZS ČR	10 880,7	11 728,9	11 939,3	11 474,3	11 471,3
PČR	43 073,4	45 194,6	46 819,6	44 221,3	45 661,8
Celní správa	5 921,5	6 122,6	6 166,8	7 149,3	6 511,1
BIS	2 077	2 147,3	2 297,3	2 120,2	2 227,2
Vězeňská služba ČR	11 842,1	12 322,7	12 337,9	12 206,1	13 577,5
GIBS	405,8	452,6	469,8	473,5	519,5

Zdroj: Vlastní zpracování na základě veřejných informací určitých bezpečnostních sborů

Rozpočet klíčových bezpečnostních složek České republiky vykazoval v období 2019 až 2023 různé trendy. HZS ČR zaznamenal nárůst z 10,881 miliardy Kč v roce 2019 na 11,939 miliardy Kč v roce 2021, následovaný mírným poklesem v následujících letech na 11,471 miliardy Kč v roce 2023.

PČR vykazovala stálý nárůst svého rozpočtu ze 43,073 miliardy Kč v roce 2019 na 46,820 miliardy Kč v roce 2021. Po tomto vrcholu však následoval pokles v roce 2022 na 44,221 miliardy Kč, ale následně došlo k mírnému zvýšení v roce 2023 na 45,662 miliardy Kč.

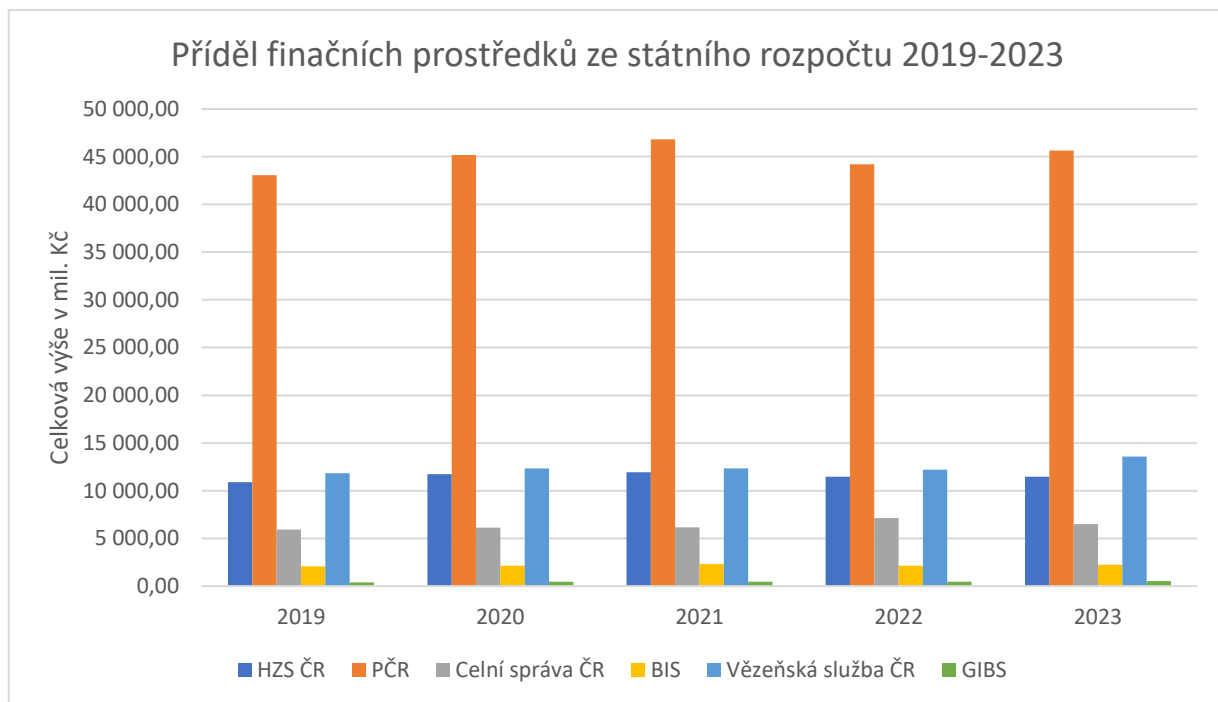
Celní správa ČR viděla rovněž nárůst rozpočtu z 5,921 miliardy Kč v roce 2019 na 7,149 miliardy Kč v roce 2022, který byl však následně revidován na nižší částku 6,511 miliardy Kč v roce 2023.

BIS ukázala kontinuální růst rozpočtu každým rokem, z 2,077 miliardy Kč v roce 2019 na 2,227 miliardy Kč v roce 2023.

Vězeňská služba ČR vykázala zvýšení rozpočtu z 11,842 miliardy Kč v roce 2019 na 13,578 miliardy Kč v roce 2023, přičemž nejnižší částka byla zaznamenána v roce 2022 (12,206 miliardy Kč).

GIBS vykázala postupný růst rozpočtu od 405,8 milionu Kč v roce 2019 na 519,5 milionu Kč v roce 2023, což ukazuje na stoupající trend v jejím financování.

Graf 12: Příděl finančních prostředků ze státního rozpočtu

Zdroj: Vlastní zpracování na základě veřejných informací určitých bezpečnostních sborů

Prezentovaný graf nabízí pohled na pětiletý vývoj alokace finančních prostředků z veřejného rozpočtu pro různé bezpečnostní složky v České republice, odhalující dynamiku a trendy v přidělování finančních zdrojů. V případě HZS ČR lze pozorovat postupný růst rozpočtu o 7,80 % v roce 2020 a o 1,79 % v roce 2021, což však následně ustupuje poklesem o 3,89 % v roce 2022, s následujícím mírným snížením o 0,03 % v dalším roce. Policie ČR zaznamenává v roce 2020 zvýšení o 4,92 %, v roce 2021 pak růst o 3,60 %, avšak roku 2022 se setkává s poklesem o 5,55 %, který je následně kompenzován vzestupem o 3,26 % v roce 2023.

V případě Celní správy ČR je vidět stabilní růst o 3,40 % v roce 2020, o 0,72 % v roce 2021, s následným výrazným zvýšením o 15,93 % v roce 2022, což však kontrastuje s poklesem o 8,93 % v roce 2023. BIS na počátku prokazuje nárůsty o 3,38 % v roce 2020 a o 6,99 %

v roce 2021, ale následně čelí poklesu o 7,71 % v roce 2022, který je však vyvážen vzestupem o 5,05 % v roce 2023.

Vězeňská služba ČR si udržuje téměř stabilní rozpočet s mírným nárůstem o 4,06 % v roce 2020 a o 0,12 % v roce 2021, avšak následně se setkává s poklesem o 1,07 % v roce 2022 a s výrazným zvýšením o 11,24 % v roce 2023. Generální inspekce bezpečnostních sborů (GIBS) se těší z největšího ročního nárůstu o 11,53 % v roce 2020, pokračujícím růstem o 3,80 % v roce 2021, menším zvýšením o 0,79 % v roce 2022, a následně se dočkává značného zvýšení o 9,71 % v roce 2023, což podtrhuje značné fluktuace ve financování jednotlivých bezpečnostních složek v průběhu let.

Tento graf tak ilustruje vývoj státních rozpočtových priorit a poskytuje přehled o tom, jak se finanční podpora jednotlivých složek mění v čase.

5 ZHODNOCENÍ A DOPORUČENÍ

Praktická část této studie představuje podrobnou analýzu veřejných ukazatelů různých bezpečnostních a záchranných institucí, která poskytuje nezbytné informace pro posouzení jejich účinnosti a schopnosti reagovat na aktuální výzvy. Analýza výročních zpráv a finančních přehledů za posledních pět let ukazuje, jak se vyvíjely rozpočty těchto institucí, jaké investice byly provedeny a jaká strategická opatření byla přijata k zajištění jejich poslání.

Z finančního hlediska je zřejmé, že i přes obecný nárůst rozpočtů, který reflektuje snahu o zlepšení a rozšíření služeb, jsou složky stále vystaveny výzvám spojeným s růstem nákladů a inflací. Výrazné investice do kapitálových výdajů, jako v případě Hasičského záchranného sboru, naznačují značné úsilí o modernizaci a zefektivnění, avšak tyto kroky vyžadují udržitelné financování, aby byly dlouhodobě účinné.

S ohledem na tato zjištění se doporučuje zajistit důslednější transparentnost rozpočtového procesu a financování, aby se zvýšila důvěra veřejnosti a porozumění přidělování a využívání veřejných prostředků. Strategické finanční plánování, které zohledňuje udržitelný rozvoj a investiční potřeby, je nezbytné pro to, aby bezpečnostní a záchranné služby mohly i nadále poskytovat kvalitní služby.

Optimalizace výdajů je klíčovou oblastí, kde lze dosáhnout významných úspor a zvýšení efektivity. Přezkoumání a přerozdělení stávajících rozpočtů může zlepšit efektivitu operací, zejména v klíčových oblastech, kde jsou potřeby největší. Personální politika vyžaduje zvláštní pozornost, aby bylo zajištěno, že všechny jednotky mají dostatek kvalifikovaného personálu pro plnění svých úkolů, což je nezbytné pro rychlou a účinnou reakci v krizových situacích.

Zvýšená komunikace a spolupráce s veřejností a se zúčastněnými stranami může poskytnout cenné poznatky o potřebách a očekáváních společnosti, což bezpečnostním složkám umožní lépe reagovat na tyto požadavky a poskytovat cílenější služby. Zjištění v této části studie zdůrazňují trvalou potřebu inovací a přizpůsobení se dynamickým sociálním a ekonomickým výzvám, aby bylo zajištěno účinné a bezpečné prostředí pro společnost.

6 ZÁVĚR

V závěru studie jsou analyzovány hlavní aspekty, struktury, pravomoci, kapacity, možnosti a financování bezpečnostní správy a krizového řízení v České republice. Z podrobné analýzy a komplexního přehledu, který studie poskytuje, vyplývá, že tyto orgány hrají důležitou roli při ochraně národní bezpečnosti a reakci na krizové situace.

Studie ukazuje, že i přes některé problémy a omezení, kterým tyto orgány čelí, zejména v oblasti financování, jsou stávající struktury a postupy v mnoha ohledech efektivní a odpovídají současným bezpečnostním potřebám. Zároveň identifikuje oblasti, které je třeba zlepšit, a navrhuje způsoby, jak tyto problémy řešit, aby se zlepšila celková účinnost a schopnost systému reagovat.

Výsledky této studie mohou být použity jako příspěvek k teoretické diskusi o správě bezpečnosti a krizovém řízení a nabízejí praktická doporučení pro tvůrce politik a úředníky správy bezpečnosti a krizového řízení. Zvýšením povědomí o výzvách, kterým tyto instituce čelí, a určením možných způsobů jejich překonání může studie přispět k posílení a ke zlepšení stávajících systémů nezbytných pro zajištění dlouhodobé bezpečnosti a stability v České republice.

Souhrnně lze říci, že tato studie poskytuje ucelený přehled a hloubkovou analýzu správy bezpečnosti a krizového řízení v naší zemi a je významným příspěvkem k odbornému diskurzu a praxi v této důležité oblasti.

7 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje:

ANTUŠÁK, E., 2009. *Krizový management: Hrozby, krize, příležitosti*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 395 s. 2009. ISBN 80-245-0951-2.

BALABÁN, Miloš a Bohuslav PERNICA. 2015. *Bezpečnostní systém ČR: problémy a výzvy*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum. 310 s. ISBN 978-80-246-3150-9.

BÍNA, Jaroslav, 2009, *Celní řízení*. Praha. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 55 s.

Generální inspekce bezpečnostních sborů, 2022, *Výroční zpráva Generální inspekce bezpečnostních sborů za rok 2022*. Praha: Generální inspekce bezpečnostních sborů.

HONZERA, Dominik, 2021, *Armáda ČR jako složka integrovaného záchranného systému*. Praha. Bakalářská práce. AMBIS vysoká škola, a.s. Katedra bezpečnosti a práva. Vedoucí práce Ing. Magdaléna Náplavová, Ph.D. 65 s.

KOLOUCH, Jan a BAŠTA, Pavel., 2019, *CyberSecurity. CZ. NIC*. Praha: CZ. NIC, z.s.p.o., 556 s. ISBN 978-80-88168-31-7.

Kysela, J., 2004, Úprava kompetencí ústavních orgánů ČR v oblasti bezpečnosti státu a její možné změny. In: Pavlíček, V. (ed.) et al. *Bezpečnost České republiky a potřeba ústavních změn*. Sborník příspěvků z mezinárodní konference, Praha 18.–19. 9. 2003. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta

MATES, Pavel, 2009, *Nové policejní právo: právní předpisy s komentáři*. Praha: Linde. 368 s. ISBN 80-7201-590-7.

MICHÁLEK, Luděk, 2013, *Zpravodajství a zpravodajské služby*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 304 s. ISBN 978-80-7380-428-2.

OLEJNÍK, Radek, 2022, *Možnosti působení Armády České republiky v rámci integrovaného záchranného systému*. Praha. Diplomová práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, fakulta logistiky a krizového řízení. Vedoucí práce doc. Ing. Jaromír Novák, CSc. 103 s.

PECHA, David, 2016, *Zpravodajský systém České republiky*. Zlín. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta aplikované informatiky, 51 s.

POKORNÝ, Ladislav, 2012, *Zpravodajské služby*. Praha: Auditorium, 150 s. ISBN 978-80-87284-21-6.

Policie České republiky, 2017, *Police of the Czech Republic*. 2. vydání. Praha: Policejní prezidium České republiky. 151 s. ISBN 978-80-270-0664-9.

SMOLÍK, Josef a ŠMÍD, Tomáš. 2010. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav. 276 s. ISBN 978-80-210-5288-8.

ŠTEINBACH, Miroslav, 2021, *30 let Policie České republiky*. Praha: Policejní prezidium ČR. 268 s. ISBN 978-80-908139-0-8.

ŠTĚTINA, J. et al. 2014. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha: Grada. 582 s. ISBN 978-80-247-4578-7.

VYKOUKAL, Jaroslav, 2009, *Hasičský záchranný sbor České republiky*. Praha: MV - generální ředitelství HZS ČR, 20 s. ISBN 978-80-86640-80-8.

Internetové zdroje:

Bezpečnostní informační služba [online]. Česká republika [cit. 2024-01-08]. Dostupné z WWW: [<https://www.bis.cz/>](https://www.bis.cz/).

Bezpečnostní informační služba [online]. Česká republika [cit. 2024-01-18]. Dostupné z WWW: [<https://www.bis.cz/>](https://www.bis.cz/).

Celní správa České republiky [online]. Česká republika [cit. 2024-01-14]. Dostupné z WWW: [<https://www.celnisprava.cz/>](https://www.celnisprava.cz/).

Fulsoft [online]. Česká republika [cit. 2024-02-02]. Dostupné z WWW: [<https://www.fulsoft.cz/>](https://www.fulsoft.cz/).

Generální inspekce bezpečnostních sborů [online]. Česká republika [cit. 2024-01-26]. Dostupné z WWW: [<https://www.gibs.cz/>](https://www.gibs.cz/).

Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Česká republika [cit. 2024-01-24]. Dostupné z WWW: [<https://www.hzscr.cz/>](https://www.hzscr.cz/).

Justice [online]. Česká republika [cit. 2024-01-23]. Dostupné z WWW: [<https://justice.cz/>](https://justice.cz/).

LabRulez [online]. Česká republika [cit. 2024-01-24]. Dostupné z WWW: [<https://gcms.cz/>](https://gcms.cz/).

Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky [online]. Česká republika [cit. 2024-02-02]. Dostupné z WWW: [<https://ppropo.mpsv.cz/>](https://ppropo.mpsv.cz/).

Národní strategie pro oblast kybernetické bezpečnosti ČR 2020-2025 [online] 2020 [cit. 2024-02-02]. Dostupné z WWW: [<https://www.nukib.cz/>](https://www.nukib.cz/).

Národní bezpečnostní úřad [online] 2020 [cit. 2024-02-02]. Dostupné z WWW: [<https://www.nbu.cz/cs/pravni-predpisy/1089-zakon-c-4122005/>](https://www.nbu.cz/cs/pravni-predpisy/1089-zakon-c-4122005/).

Policie České republiky [online]. Česká republika [cit. 2024-01-08]. Dostupné z WWW: [<https://www.policie.cz/>](https://www.policie.cz/).

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online]. Česká republika [cit. 2024-02-02]. Dostupné z WWW: [<https://www.psp.cz/>](https://www.psp.cz/).

Úřad pro zahraniční styky a informace [online]. Česká republika [cit. 2024-01-21]. Dostupné z WWW: [<https://www.uzsi.cz/>](https://www.uzsi.cz/).

Vojenské zpravodajství [online]. Česká republika [cit. 2024-01-22]. Dostupné z WWW: [<https://www.vzcr.cz/>](https://www.vzcr.cz/).

Vězeňská služba České republiky [online]. Česká republika [cit. 2024-01-22]. Dostupné z WWW: [<https://www.vscr.cz/>](https://www.vscr.cz/).

Zákony pro lidi [online]. Česká republika [cit. 2024-01-10]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/>.

Právní předpisy:

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky

Usnesení č. 2/1993 Sb., usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně

Zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky

Zákon č. 154/1994 Sb., o bezpečnostní informační službě

Zákon č. 555/1992 Sb., České národní rady o Vězeňské a justiční stráží České republiky

Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích

Zákon č. 238/2000 Sb., zákon o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)

Zákon č. 242/2016 Sb., celní zákon

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti

Zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti)

Zákon č. 104/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon

č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti), a některé další zákony

Zákon č. 205/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti), ve znění zákona č. 104/2017 Sb., a některé další zákony

Zákon č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích

Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání

Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů

Zákon č. 35/2018 Sb., o změně některých zákonů upravujících počet členů zvláštních kontrolních orgánů Poslanecké sněmovny

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Zákon č. 111/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zpracování osobních údajů

Zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů

Zákon č. 261/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci

8 SEZNAM TABULEK; SEZNAM GRAFŮ; SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

8.1 SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Rozpočet HZS 2019–2023.....	39
Tabulka 2: Příjmy z rozpočtu Celní správy ČR 2019–2023.....	45
Tabulka 3: Výdaje rozpočtu Celní správy ČR 2019–2023.....	48
Tabulka 4: Rozpočet Vězeňské služby ČR 2019–2023.....	53
Tabulka 5: Příděl finančních prostředků ze státního rozpočtu 2019–2023	58

8.2 SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Finanční tok HZS ČR v letech 2019–2023	40
Graf 2: Podíl k HDP v %	41
Graf 3: Vývoj počtu řešených událostí ve srovnání s početními stavy HZS ČR.....	43
Graf 4: Rozpočet PČR v letech 2019–2023.....	44
Graf 5: Příjmy Celní správy ČR v letech 2019–2023.....	46
Graf 6: Daňové příjmy Celní správy ČR v letech 2019–2023.....	47
Graf 7: Výdaje Celní správy ČR v letech 2019–2023	49
Graf 8: Příjmy Vězeňské služby ČR 2018–2022.....	54
Graf 9: Kapitálové příjmy Vězeňské služby ČR 2018–2022	55
Graf 10: Výdaje Vězeňské služby ČR 2018–2022	56
Graf 11: Celkové výdaje Vězeňské služby ČR 2018–2022.....	57
Graf 12: Příděl finančních prostředků ze státního rozpočtu	59

8.3 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

BIS – Bezpečnostní informační služba

ČR – Česká republika

EOD – Explosive Ordnance Disposal (Zneškodnění výbušných zařízení)

GIBS – Generální inspekce bezpečnostních sborů

HZS – Hasičský záchranný sbor

IOO – Institut ochrany obyvatelstva

IZS – Integrovaný záchranný systém

MV – Ministerstvo vnitra

NATO – Severoatlantická aliance
NVS – nástražný výbušný systém
OSH – Oddělení služební hipologie
PČR – Policie České republiky
PS – pyrotechnické služby
SIAŘ GŘ – Sbíрка interních aktů řízení generálního ředitele
TUPO – Technický ústav požární ochrany
ÚOP – Útvar pro ochranu prezidenta
USA – Spojené státy americké
ÚZSI – Úřad pro zahraniční styky a informace